

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

УСЁ БОЛЬШ РАСІЯН БАЧАЦЬ ПРЫКМЕТЫ КУЛЬТУ АСОБЫ УЛАДЗІМІРА ПУЦІНА
З кожным годам усё больш расіяна бачаць у Расіі прыкметы культуры асобы Уладзіміра Пуціна. Пра гэта піша «Газета.Ру» са спасылкай на сацыяльнае Левада-цэнтра ад 2-5 ліпеня.

Культ асобы прэм'ер-міністра Уладзіміра Пуціна бачыць кожны чацвёрты расіянін. Паводле апытання, 27% расіяна лічаць, што «усе прыкметы культуры асобы Пуціна ў наўнасці». Яшчэ 28% мяркуюць, што культу асобы пакуль няма, але «перадмою для яго усё больш і больш». Траціна респандэнтаў (33%) лічаць, што «ніякіх прыкмет такога культу няма». Нарэшце, не змалгі адказвае 12%.

Сацыёлагі адзначаюць, што для большасці расіянаў культ асобы перастаў быць страшным і негатыўным. Яшчэ чатыры гады таму культ асобы Пуціна заўважалі толькі 10%. «Рост сапраўды ўражлівы», — прывадае кіраўніка аддзела сацыяльна-палітычных даследаванняў Левада-цэнтра Барыс Дубоў.

Мяркуючы па звестках сацыяльнага, культ асобы з кожным годам бачаць усё больш і больш людзей. У сакавіку 2006 года «усе яго прыкметы былі ў наўнасці» для 10%, у кастрычніку 2007 года — ужо для 22%, яшчэ праз два гады — для 23%, а праз яшчэ менш чым год гэты паказчык вырас да 27%. Лік расіянаў, якія не бачаць ніякіх прыкмет культуры асобы, знізіўся з 57% да 33%.

Супрацьстаяць культуры асобы, у прынцыпе, павінна палітычная апазіцыя. Аднак толькі 11% расіяна лічаць, што ў Расіі «відавочна» ёсць апазіцыя.

У ПАКІСТАНЕ 47 ЧАЛАВЕК ЗАГІНУЛІ ў ЧАРЗЕ ЗА ІНВАЛІДНЫМІ КРЭСЛАМІ

На паўночным захадзе Пакістана ў вобласці Махманд смяротнік падарваў сябе каля офіса кіраўніка мясцовай адміністрацыі, дзе праходзіла раздача інвалідных крэслаў. У выніку тэракту загінулі 47 чалавек, каля 100 атрымалі раненні.

ЕўРАПАРЛАМЕНТ ЗАКЛІКАЎ ПЯЦЬ КРАІН ЕС ДАПРЫЗНАЧІ КОСАВА

Еўрапейскі парламент заклікаў краіны ЕС, якія дагэтуль не прызналі незалежнасць Косова ад Сербіі, зрабіць гэта. Аднаведная рэзалюцыя была прынята большасцю галасоў. Дакумент падтрымалі 455 дэпутатаў. Больш за 150 членаў Еўрапарламента прагаласавалі супраць. Аўтар праекта рэзалюцыі — еўрадэпутат з Аўстрыі, дэкладчыца па косаўскім пытанні Ульрыку Лундчэк.

Нагадаем, албанскія ўлады Косова 17 лютага 2008 года ў аднабоквым парадку пры падтрымцы ЗША і ўзрагу краін ЕС абвясцілі незалежнасць ад Сербіі. Да сёння самаабвешчанае дзяржава прызналі 69 краін. Сярод іх — 22 з 27 краін Еўрапейскага саюза. Незалежнасць Косова не прызналі Іспанія, Грэцыя, Кіпр, Славакія і Румынія.

СЛАВАКІЮ ўПЕРШЫНОЎЗНАЧАЛІЛА ЖАНЧЫНА

У Славакіі ўпершыню прэм'ер-міністрам краіны стала жанчына. Пасаду кіраўніка славацкага кабінета міністраў заняла лідар Славацкага дэмакратычнага і хрысціянскага звяза 53-гадовая прафесар-сацыёлаг Івета Радзівова.

«Пірамаіда» ШТО ўВАХОДзіць у Тэхнічнае абслугоўванне Дома? ХТО ПАВІНЕН РАМАНТАВАЦЬ ДАХ? КУДЫ ЗВЕРТАЦІСЯ, КАЛІ ЖУЎ НЕ РЭАГУЕ НА СКАРГІ?

На ўсе вашы пытанні па працы жылыва-эксплуатацыйных упраўленняў нашай краіны адкажуць спецыялісты Міністэрства ЖКГ: **начальнік упраўлення жылывага гаспадаркі Эдмунд Іосіфавіч ГРЫШКЕВІЧ** і **начальнік упраўлення эканомікі Алена Іванаўна ДУДЗІНСКАЯ**.

12 ліпеня з 16.00 да 17.30 задавайце пытанні па нумарам 8 (017) 292 38 21 і 8 (017) 292 38 92. Пытанні можна пакінуць і загадзя па тэлефоне 8 (017) 287 18 64.

3 ВЫХАДНЫХ ЗНОЎ ГОРАЧА

На наступным тыдні ў Беларусі будзе пераважаць гарачае надвор'е, паведамляе БМЛТ галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідраметэацэнтра Волга ФЯДОТАВА.

У нядзелю Беларусь апынецца ва ўладзе паўножнага міжземнаморскага цяплага Азорскага антыцыклону. Будзе пераважаць малавоблачнае надвор'е без ападкаў. Вечер паўночны, слабы. Тэмпература паветра ноччу складзе ад 15 да 22 градусаў, удзень сплюк тэрмометра дасягне аднакі 27-33 градусаў.

Гарачае надвор'е захаваецца і на наступным тыдні. З панядзелка дзённая тэмпература паветра будзе вагацца ад 27 да 33 градусаў. Значных ападкаў у гэтыя дні не чакаецца. Толькі часам у паўднёвых раёнах магчымы кароткачасовыя дажджы і навальніцы. Ліпенскія ночы будуць цёплыя — ад 17 да 23 градусаў, дні — гарачыя, калі тэмпература паветра складзе 27—33 градусы.

На думку галоўнага сіноптыка Рэспубліканскага гідраметэацэнтра, гэта лета будзе шчодрым на цяпло. Ёсць верагоднасць, што 14-15 ліпеня месцамі ў паўднёва-ўсходніх раёнах Беларусі сплюк тэрмометра падываецца да аднакі плюс 35 градусаў. У Мінску такая тэмпература была зарэгістравана 29 ліпеня 1936 года.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ КУПАЛЬСКАЯ НОЧ З АГНЯСТРЭЛАМ

У пракураторы Гомельскай вобласці пацвердзілі, што заведзена крымінальная справа па факце здарэння, якое адбылося позна ўвечары 6 ліпеня ў вёсцы Доўс Гаражоўскага раёна.

Таму ў Доўскую ўчастковую балыціцу была дастаўлена 22-гадовая мясцовая жыхарка з агнястрэльным раненнем галавы. Крымінальная справа заведзена на артыкуле «Замах на забойства». Цяпер ёй займаецца следчы аддзел пракураторы Гомельскай вобласці. Па падарэччю ва ўчыненні злачынства затрыманы ўчастковы інспектар міліцыі Рагажоўскага РАУС. Устаноўлена, што здарэнне адбылося падчас нясеання супрацоўнікам міліцыі службы па ахове грамадскага парадку. З пацярпелай яны не былі раней знаёмыя. Маладая жанчына, якая працавала ў бухгалтэры мясцовай гаспадаркі, па-ранейшаму знаходзіцца ў рэанімацыі ў крытычным стане.

Пакуль што ў прэс-службе Гомельскага УУС устрымліваюцца ад каментарыяў са спасылкай на Міністэрства ўнутраных спраў.

ПРЫ БУДАЎНІЦТВЕ БРАМЫ СКРАЛІ 23 МІЛЬЁНЫ РУБЛЁЎ

Пры будаўніцтве брамы перад уваходам у касцёл Бязгрэшнага зачачца панні Марыі на Першамайскай вуліцы ў Слоніме службовыя асобы адной з гродзенскіх будаўнічых фірмаў укралі больш за 23 мільёны беларускіх рублёў. Пра гэта журналісту паведамліла прэс-сакратар Упраўлення КДБ па Гродзенскай вобласці Наталія Баглага.

Па словах Наталіі Александроўны, будаўнічая фірма аднаўляла браму са званіцай перад касцёлам. Службовыя асобы падпрямства прапанавалі настаяцелью храма разліччыца наяўным і безна-яўным шляхам. Такую прапанову будаўніч матывавалі спрошчэння працэдурай разлічкаў і эканоміяй часу. У выніку дамоўленасці і па-разумення будаўніч атрымалі грошы, якія хутка зніклі. Справай знікнення фінансаў заняліся супрацоўнікі Слонімскага аддзялення Упраўлення КДБ па Гродзенскай вобласці. Яе растлумачыла прэс-сакратар Упраўлення КДБ Наталія Баглага, было выяўлена, што ў перыяд з красавіка 2009 года да студзеня 2010-га святары перадалі прабу камерцыйнай будаўнічай структуры больш за 23 мільёны рублёў. Але ў бухгалтарскіх документах фірмы гэты сума не была ўлічана. грошы проста на рахунак не наступалі, а кудысьці зніклі. У дачыненні да службовай асобы заведзена крымінальная справа па ч.3 ст.210 КК РБ — крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паваномцамі, здзейснены ў буйным памеры.

Следчыя Упраўлення КДБ цяпер выяўляюць поўнае кола асобаў, якія маюць непасрэднае дачыненне да ўкрадзенных 23 мільёнаў рублёў.

Нагадаем, што брама перад касцёлам Бязгрэшнага зачачца панні Марыі ў Слоніме існавала некалькі стагоддзяў. На думку польскага гісторыка С. Лёранца, брама і комплекс прысвечаны алтару ў касцёле былі выкананы Егенам Гетзелем па архітэктурным праекце Яна Глаубіца — майстра віленскага барока. Брама перад слонімска-кіштэрам бернардзінак прастаяла ў Слоніме да 1950-х гадоў. Але потым яе знішчылі. У апошнія гады мясцовыя каталікі вырашылі аднавіць арку такой, якая яна была раней. Але, як бачым, вяртанне мінула-га не абыйшлося без сучаснага скандалу.

Сяргей ЧЫГРЫН.
Фота аўтара.

У ДОБРЫ ШЛЯХ, «БАЗАР»!

Проста сярод мінакоў можна сустрэць «зорку», заторы на дарогах, кантрольна-прапускныя пункты міліцыі — прыкметы таго, што ў Віцебску зноў «базар».

Учора стартаваў 19-ы па ліку міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску». Акрэдываваны ў ім каля 5 тысяч чалавек з больш за трыццаць краін свету.

Па добрай традыцыі кіраўнік беларускай дзяржавай бярэ ўдзел у цырымоніі адкрыцця форуму мастацтваў. І гараджане, і госці фестывалю ведаюць, што на адкрыцці фестывалю прымаюцца самыя высокія і атпымальныя меры забеспячэння бяспекі.

Правінцыйны горад больш нагадае сталіны. Картэжы машын асабліва важных персон, перакрыццё дарог — усё гэта ўжо стала нормай. Як і тое, што сярод мінакоў раптам можна сустрэць «зорку». Вось Юрый Антонаў хадзіў па крамах, зашоў ва ўнівермаг, дзе купіў пару рэччу, якіх у Маскве не знайсці. Праўда, якіх не ўдакладніў падчас размовы з журналістамі. Завітаў і ў краму, дзе прадаюць дыскі. І не здзіўіўся, што убачыў піраці дыск са сваімі твора-мі. Таму папросіць мясцовыя ўлады разабрацца і навесці парадка. Мікалай Баскаў, як кажуць відавочка, хадзіў па пешаходнай вуліцы ля будынка Ратушы і купіў карціну, а таксама ах-вяраваў «Чырвоныму Крэйку» ажно 100 дала-раў. Як кажуць, за што купіў, за тое і прадаў.

«Песняроў» бачылі ля кавярні «Бульбяная». І хоць яна, скажам так, для людзей з дастат-кам ніжэй за сярэдні, калектыву любіць там бываць... Горад акунуўся ў атмасферу свята. І гэта не проста прыгожыя словы. Традыцый-на галоўнай падзеі фестывалю лічыцца конкурс маладых выканаўцаў. Дык магу ад-

значыць, што конкурс насамрэч вельмі папу-лярны для прэтэндэнтаў на ўдзел у ім. Ад Расіі, у прыватнасці, хацелі выступіць больш за 110 чалавек.

Папулярныя спевакі, музыканты, тэатраль-ныя дзеянні, вядомыя ўсім, заўсёды з задаваль-неннем прыязджаюць у Віцебск. І хай няма тут апартамэнтаў, якія ёсць у мегалопісах. Галоў-нае — гарантываны цёплы прыём і ганарары, якія стараюцца выплаціць без затрымак.

Сёння на «базары» Дзень культуры Расіі і Саюзнай дзяржавы. У нядзелю — Дзень Бело-русі. У панядзелак — Дзень Украіны. Нагледзя-чы на ўсяякія праблемы ў стацунках паміж дзяр-жавамі, якія перыядычна ўзнікаюць, які ў прот-ых людзей, на «базары» — атмасфера сьб-роўства і агульнага свята. Яно было, ёсць і будзе!

95,5% «БАЗАРНЫХ» БІЛЕТАЎ ПРАДАДЗЕННЫЯ

Своеасаблівы і вельмі ўзорны рэкорд па-ставілі «на базары»: яшчэ да яго афіцыйнага адкрыцця прадалі 95,5% білетаў. Планава-лі дзякуючы рэалізацыі білетаў зарабіць 4 міль-ярды 820 мільёнаў рублёў. Зарабілі пакуль

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА

РУБЛЁВЫЯ ўКЛАДЫ СТАБІЛЬНА ПРЫРАСТАЮЦЬ...

Дэпазіты ў замежнай валюце ў чэрвені ў адрозненне ад папярэдніх месяцаў таксама ўзраслі

АДБЫЛІСЯ змены ў мінулым месяцы і на рынку наўняўнай валюты: насельніцтва купіла больш чэўрадакверсуюнай у пунктах абмену валюты, чым прадало, хоць раней, нагадаем, панавала іншая тэндэнцыя. Як адзначыў у гутарцы з карэспандэнтам нашай газеты намеснік начальніка Упраўлення інфармацыі Нацыянальнага банка Міхаіл ЖУРАВОВІЧ, несумненна, на сітуацыю паўплывала тое, што людзі назапашвалі СКВ з мэтай выезду на адпачынак за мяжу. Акрамя таго, у разліку на будучы рэст еўра нехта прадабачліва набываў гэтую валюту, якая раней істотна патанела.

І пакуль, між іншым, разлік апошніх апраўдваецца: на сусвет-ным валютным рынку еўра ўма-цоўваецца. Крэйку больш як за месяц падаражала еўрапейскай валюта і ў нас, яе афіцыйны курс «пацярзеў», амаль на 140 рублёў — з 3.665 рублёў да 3.804. Шэраг экспертаў не выклічае, што тэн-дэнцыя ўмацавання еўра працяг-нецца. А вось у дачыненні да яго «апанента» — долара — у тых жа экспертах Міжнароднага валютна-га фонду прагнозы не зусім ап-тымістычныя. У прыватнасці, на-меснік дырэктара аналітычнага аддзела МВФ Дэвід Робінсан вы-казвае меркаванне, што на пра-цягу пяці гадоў курс «амерыкан-ца» будзе ўмерана зніжацца. Праўда, ён не гадвае канкрэтных лічбаў, таму што ў падобных пра-гнозах існуе вялікая верагоднасць памылкі. Вяртаючыся ж да сітуа-

цыі на рынку наўняўнай валюты, ад-значым, што ў чэрвені беларусы купілі ў эквіваленце на 30,9 міль-ярд долараў ЗША больш, чым прадалі. Між тым, у май быў зафік-саваны чысты продаж наўняўнай валюты фізічнымі асобамі, які да-сягаў 31,2 мільёна долараў, а ў красавіку насельніцтва прадало на 30 мільёнаў долараў больш, чым купіла. Напачатку гэтага ме-сяца захоўваецца чэрвенская тэндэнцыя: за шэсць дзён бело-русы набылі на 600 тысяч долараў больш, чым прадалі.

Як было заўважана вышэй, у чэрвені таксама намяцоўся і рост дэпазітаў у замежнай валюце — яны ўзраслі на 30,5 мільёна дала-раў, ці на 0,9 працэнта. Разам з тым, з пачатку года ўклады ў за-межнай валюце зменшыліся на 51 мільён долараў, ці на 1,4 працэнта, і на пачатку ліпеня складалі 3,49

мільярда долараў ЗША. Доля ж рублёвых дэпазітаў у агульным аб-'ёме ўкладаў сёлета ўзрос час па-влячываецца. За мінулыя шэсць месяцаў ўклады ў нацыянальнай валюце ўзраслі на 2,15 трыльёна рублёў, альбо амаль на 27 працэн-таў, і склаклі ўжо больш за 10 трыль-яўнаў рублёў. За мінулы месяц яны павялічыліся амаль на 504 мільяр-ды рублёў, ці на 5,2 працэнта.

Прыярэтэты цалкам зразумел-ныя: людзі лічыць умеюць і ба-чаць, што найбольш прыбытковы-мі застаюцца дэпазіты ў нацыя-нальнай валюце. Сапраўды, прак-тычна ўсе банкі які ўжо месяц зніжаюць працэнтныя стаўкі па ўкладах, аднак па даходнасці дэ-пазіты ў рублях па-ранейшаму не аступаюць валютным. Зрэшты, наўрад ці ў бліжэйшай будучыні тут нешта можа змяніцца, таму што працэнтная палітыка Нацбан-ка накіраваная на менавіта на пад-трыманне прывабнасці ўкладаў у нацыянальнай валюце, якія па да-ходнасці будуць перакрываць збе-ражэнні ў замежнай валюце. На сённяшні дзень банкі прапануюць па рублёвых дэпазітах гадавыя стаўкі ад 18 да 25 працэнтаў, най-вышэйшая ж стаўка на ўкладах у еўра і доларах даходзіць усяго да 8 працэнтаў гадавых. Гарантава-ная поўная захаванасць збера-жэнню ў банках і даходнасць, што па-влячываецца. За мінулыя шэсць месяцаў ўклады ў нацыянальнай валюце ўзраслі на 2,15 трыльёна рублёў, альбо амаль на 27 працэн-таў, і склаклі ўжо больш за 10 трыль-яўнаў рублёў. За мінулы месяц яны павялічыліся амаль на 504 мільяр-ды рублёў, ці на 5,2 працэнта.

Прыярэтэты цалкам зразумел-ныя: людзі лічыць умеюць і ба-чаць, што найбольш прыбытковы-мі застаюцца дэпазіты ў нацыя-нальнай валюце. Сапраўды, прак-тычна ўсе банкі які ўжо месяц зніжаюць працэнтныя стаўкі па ўкладах, аднак па даходнасці дэ-пазіты ў рублях па-ранейшаму не аступаюць валютным. Зрэшты, наўрад ці ў бліжэйшай будучыні тут нешта можа змяніцца, таму што працэнтная палітыка Нацбан-ка накіраваная на менавіта на пад-трыманне прывабнасці ўкладаў у нацыянальнай валюце, якія па да-ходнасці будуць перакрываць збе-ражэнні ў замежнай валюце. На сённяшні дзень банкі прапануюць па рублёвых дэпазітах гадавыя стаўкі ад 18 да 25 працэнтаў, най-вышэйшая ж стаўка на ўкладах у еўра і доларах даходзіць усяго да

можна ў прыёмнай камісіі наву-чальнай установы. Абітурыент, які захоца навуцацца на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, будзе пра-інфармаваны аб умовах атрымнан-ня адукацыі па мэтавым наборы, у тым ліку і аб тэрмінах і месцы адпрацоўкі, паколькі з ім будзе за-ключаны дагавор, дзе будучы за-натаваныя ўсе гэтыя моманты. Паколькі заключэнне дагавору на мэтавую падрыхтоўку будзе весціся яшчэ да падачы докумен-таў у прыёмную камісію, то ў аб-літурэнта і ў яго бацькоў ёсць маг-чымасць узаважыць усё «за» і «супраць».

Карысным будзе ведаць, што на сельскагаспадарчых спецы-яльнасцях у сельскагаспадарчых ВНУ прадугледжаны прыём па асобным конкурсе абітурыентаў, якія навучаліся ў год паступлення на факультэтах даўняверсітэцкай падрыхтоўкі ці падрыхтоўчых ад-дзяленняў адпаведных ВНУ і жи-лі ў сельскіх населеных пунктах не менш як два гады на момант атрымання адукацыі. Для аргані-зацыі асобнага конкурсу гэтыя абітурыентаў прадугледжана квот-а да 20 працэнтаў ад кантроль-ных лічбаў прыёму. Да таго ж у плятную форму навучання ва ўстановах з больш высокімі па-трабаваннямі да абітурыентаў. Многіх такіх парадкаў не задаваль-няў, таму цяпер гэты прабел лік-відаваны...

Асобна трэба спыніцца на ажыццяўленні мэтавай падрых-тоўкі спецыялістаў. Нагадаем, што тэрмін адпрацоўкі студэнтаў, якія навучаліся на падставе дага-вораў на мэтавую падрыхтоўку, быў павялічаны да пяці гадоў: два гады выпускнік павінен адпраца-ваць на карысць дзяржавы ў ад-паведнасці з заканадаўствам як малады спецыяліст і дадаткова не менш як 3 гады — на падставе дагавора з заказчыкам. Для вы-пускнікоў ССНУ тэрмін работы па дагаворы з заказчыкам павінен быць не менш чым адзін год. Та-кім чынам цяпер дзейнічае на-ступная формула: для выпуск-нікоў ВНУ — два плюс тры гады, а для выпускнікоў ССНУ — два плюс адзін год.

Разам з тым, прэтэндаваць на мэтавую падрыхтоўку могуць ця-пер не толькі абітурыенты з сель-скіх населеных пунктаў, але і аб-ітурыенты, якія жывуць у насе-ленай частцы ацэнку, таму было пры-нята рашэнне яго падоўжыць. Праўда, на студэнтаў Беларускай

Тэма Кубак Дэвіса

БЕЛАРУСЬ — ГАЛАНДЫЯ — 0:2

Беларус Андрэй Васілеўскі саступіў галандцу Ціема Дэ Бакеру ў стартавым падымку матча Кубка Дэвіса — 2:6, 2:6, 5:7. Наш та-нісіст прызнаўся на прэс-канферэнцыі, што не здолеў справіцца з эмоцыямі. У трэцім сэтце беларус выйграваў з лікам 4:0, але ў выніку ўсё ж саступіў.

Другі падынак дня — першай ракеткі Беларусі Уладзіміра Ігнаціа і другога нумара галандцаў Робіна Хаасе — быў пераможны ў другім сэтце 3-з дажджы. Першы сэт заставіў за беларусам — 6:4, а па ходзе другога Ігнаціа выйграваў з лікам 1:0. Пасля перапынку, выйграўшы другі сэт з лікам 7:5, Уладзімір, на жаль, таксама не справіўся з эмоцыямі і праіграў тры наступныя сеты запар — 3:6, 0:6, 2:6.

Ул. інф.

Аб'ект

▲ Новы рэкорд перавышэння кошту продажу аб'екта нерухомасці над пачатковай цаной — у 1,2 тыс. разоў — устаноўлены ўчора на аукцыёне ў Віцебску. Папярэдні рэкорд (у 423 разы) не пратрымаўся і года. Прадметам рэкордных таргоў стаў будынак свінарніка ў Оршы агульнай плошчай 845 кв. м. Аднапавярхова будынак выстаўляўся на аукцыён на пачатковай цане ў адну базавую велічыню (Вр35 тыс.) і прыцягнуў 5 патэнцыйных пакупнікоў. У выніку напружанай барацьбы на 64-м кроку аукцыяніста вызна-чыўся пераможца, які прапанаваў за нерухомасць Вр42 млн. Усяго на аукцыёне выстаўляліся 3 аб'екты і ўсе набылі новыя уласні-каў.

▲ У Мінску пачата рабочае праектаванне першага ўчастка 3-й ліній метрапалітэа ад станцыі «Юбілейная» да станцыі «Плошчкая». Устацкі дэзаўдзіць стварыць трохкутнік перасадка. Пера-скачоўчы 1-но і 2-ую лініі метро ў раёне станцыі «Плошча Леніна», «Фрунзенская», ён дазволіць разгрузіць перасадочны вузел «Кастрычніцкая-Кулапалаская». Увод у эксплуатацыю 3-й ліній заплаваны на 2017 г.

▲ Каля 100 т сена знішчана агнём на сенаскладзе ААТ «Агра-сад «Рассвет» у вёсцы Казлоўны Палыявы Брэсцкага раёна. Па-ведамленне аб пажары паступіла ўвечары ад вартуаўніка гаспа-даркі. Пажарныя прыбылі на месца здарэння праз 3 хвіліны і ў-светлілі, што на плошчы прыкладна ў 300 кв. м гарыць сена ў ру-лонах. Пажар удалося ліквідаваць у заспетых памерах. Агнём знішчана каля 100 т сена, а 200 т выратаваныя ад агню. «Цяпер разглядаюцца дзве версіі прычын здарэння: неасцярожнае аб-ходжанне з агнём або дзіцячае свавольства з агнём», — патлумач-чылі ў МНС. Арыенціраваны ўрон ад пажару ацэньваецца ў Вр100 млн. Выратавана матэрыяльных каштоўнасцяў на суму каля Вр250 млн.

▲ У час рэспубліканскіх спаборніцтваў вадалазных службаў МНС у Жлобінскім раёне выратавальнікі знайшлі ў возеры пату-нлага тры месяц таму рыбака. Яшчэ 6 чэрвеня мясцовы жыхар адправіўся на рыбалку, пасля якой дамоў не вярнуўся. Пешкі туды не далі выніку, мужчыну знайсці не ўдалося. У час рэспуб-ліканскіх спаборніцтваў вадалазных службаў МНС, якія ў гэтыя дні праходзяць на возеры ля вёскі Саланое Жлобінскага раёна, выратавальнікі выявілі на паверхню цела тэлепца.

Поўны абзац

▲ У Міністра ўнутраных спраў Германіі сагналі машыну. Аўтама-біль быў знойдзены на наступны дзень. У аперацыі па пошуку са-ганага аўта міністра, Audi A4, было задзейнічана некалькі патруль-ных машын. Увечары наступнага дня аўтамабіль быў выяўлены непадалёк ад польскай мяжы, якую злямнісці збіраўся перасячы. Згончыць, 33-гадовага грамадзяніна Польшчы, спрабаваў збегчы, але быў арыштаваны паліцыяй. Па словах прадастуніка праваахоўных органаў, злучэнне паняцця не меў, чыю машыну зганяе. Між іншым, крадзеж аўта адбыўся праз некалькі дзён пасля таго, як міністр абвясціў ад пачатку кампаніі па барацьбе з аўтазгончыкамі. У хуткім часе пасля гэтага на ўсходзе Германіі пачаў праведзенае паказальнае затрыманне згончыцы, у якім асабіста ўдзельнічаў міністр.

▲ У шведскім горадзе Карлстад у бухце Марыберг пабудавана спецыяльная платформа, якая павінна стаць прыбыральнай для чаек. Ідэя стварэння незвычайнага будынка належыць мясцоваму муніцыпалітэту. Ён прыняў такое рашэнне ў сувязі са скаргамі, якія паступаюць ад яхт-клубаў. «Уладальнікам яхт аўта вельмі не падабалася, што птушкі спраўляюць свае патрэбы на іх уласнасць», — паведаміў прадастунік муніцыпалітэта Карлстада Енс Густафсан. Чаек спрабавалі аднагнуць ад суднаў і прычылаў больш традыцыйныя метады — напрыклад, пры дапамозе пуздаў. Аднак птушкі хутка прывыклі і пераставалі на іх рэагаваць. Таму выбудавалі платформу, бо чыйкі любяць сядзець на чым-небудзь і атрымліваць асалоду ад краявід. Улады спадзяюцца, што гэта вырашыць праблему з чайкамі — праўда, першай птушкай, якая рашыла адлечыцца на платформу, аказалася дастаўка.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ГАЛОЎНЫ АРЬЕНЦІР ПРЫ ВЫБАРЫ ПРАФЕСІ — ПРАХАДНЫЯ БАЛЫ?

дзяржаўнага ўніверсітэта культу-ры і мастацтваў новы парадка конкурснага адбору так і не рас-паўсюдзіўся...

Разам з тым, ёсць адно і-стотнае дапаўненне: ва ўсіх ВНУ і ССНУ на спецыяльнасцях, дзе прадугледжаны экзамен на пра-дмце «

АРАНЖАВАЯ ЛІХАМАНКА ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Іспанец Давід Вілья і галандзец Уэслі Снейдэр маюць па 5 галоў кожны. Хто з іх стане лепшым бамбардзірам і прывядзе каманду да чэмпіёнскага тытулу?

Напярэдадні фінальнага матча чэмпіянату свету-2010, які заўтра пройдзе ў Іганэсбургу, працягваецца «аранжавая» ліхаманка. Зборную Галандцы, як аднаго з фіналістаў мундыялю, некаторыя ўжо загадзя запісалі ў чэмпіёны. Спачатку прайшло паведамленне, што ўжо знакіты нямецкі асміног Паўль даў свой прагноз на двухразовых сярэбраных прызёраў сусветнага першынства. Потым, які высветлілася, на галандцаў загадзя «зрабіў стаўку» не менш папулярны ў коле букмекераў папугай Мані з Сінгапура, які вызначаецца вельмі доўгім хвостом. Праўда, далейшай «раскруткі» папугай не атрымаў, таму учора ўсе погляды заўзятых балельшчыкаў былі скіраваныя ў акіянарыйм нямецкага гарадка Аберхаўзен, дзе ўжо каторы год жыве Паўль. Праўда, цяпер яго жыццё пад пытаннем: нямецкі балельшчыкі пасля прайгрышу зборнай Германіі іспанцам прапанавалі зварыць васьмінога і выкінуць яго акулам. Верагодна, што марская жывёлка трапіць яшчэ ў большую няміласць, калі наварожыць параженне зборнай Германіі ў матчы за 3-е месца супраць уругвайцаў, які пройдзе сёння ў Порт-Элізабэце. Павячаем.

Між тым прэм'ер-міністр Іспаніі Хасэ Луіс Радрыгес Салатэра ўжо паспяшаўся заступіцца за малюска, прапанаваны ў выпадку сапраўднага небяспечнага арганізацыя для Паўля ахоў.

Несумненна, што абедзве каманды-фіналісты зараз на эмоцыях, і любая падтрымка ім дарэчы. Галандцы, здаецца, апыраджаюць

сваіх калег. Зараз, напрыклад, у Амстэрдаме ва ўсю за 20 еўра за штучку прадаюцца аранжавага колеру сцягі з надпісам «Галандцы — чэмпіён свету 2010». Увогуле, у пашане ўсё, што мае аранжавы колер: апельсіны, дудкі-вувузель. Больш за тое, у продаж даступлі прэзерватывы «а-ля Галандыя» па 7 еўра. Восць такі бізнэс. Іспанцы ж пакулі ніякіх шумных акцый не праводзяць. Кожная зборная рыхтуецца да матча па-свойму. Статыстыка ж сведчыць, што абедзве каманды пачалі свой шлях на сусветных першынствах у далёкім ужо 1934 годзе. І паміж сабой на топ-турнірах такога ўзроўню не сустракаліся. Калісьці ж трэба пачынаць!

Сёння сваё меркаванне наконт футбольнага чэмпіянату свету-2010 выказваюць чарговыя эксперты «Звязды».

— **На Ваш погляд, майстарства галкіпераў фінальнай пары і матча за 3-е месца не падлягае сумненню?**

— Мне здаецца, што ў гэтым плане ў каманд, якія прабіліся ў чацвёрку мацнейшых, усё ў парадку. Іспанец Ікер Касільяс — аўтарытэт зборнай. Уругваец Нестар Муслера заслужоўвае не менш цэльных добрых слоў. Нямецкі галкіпер Мануэль Нойер працявае высокую падтрымку марку германскай вараатарскай школы, настаўнікамі якой можна лічыць такіх вядомых галкіпераў, як Энс Леман, Альвэр Кан, Андрэас Кёпке. У галандцаў таксама выяўляецца надзеянасць Марцен Сцекеленбург. Хоць, мне здаецца, што ў паўфінальных матчах Уругвай—Галандцы мяч форварда паўднёваамерыканскай зборнай Дыяга Фарлана пад перакладзін варот галкіпер «аранжавых» мог парывацца.

— **Некаторыя спецыялісты здольныя спісаць далёкі гол на спецыфіку палёту новага мяча, які прыняты на ўзбраенне ФІФА ў Паўднёвай Афрыцы.**

— Гэтыя апраўданні, як кажуць, на карысць бедным. Спісавы гол на нестандартнасць мяча, вецер, няроўнасць газон і нейкія вышэйшыя сілы — рэч дарэмная. Усё ж мы ведаем народную мудрасць, што дрэннаму танцоўру нешта заўсёды з'яўляецца перашкодай.

— **У такім выпадку, атрымліваецца, што перамогі даб'юцца тыя каманды, якія вызначаюцца добрай атакай?**

— Лічыць, што так, хоць давайце не будзем забываць пра абарончыя парадкі. Баратар, пры ўсім яго вартасці, гэта толькі палова каманды. Таму зможжа той, хто зможа дабіцца найбольшай зба-

Ліга Еўропы

Дняпроўскі патоп і жодзінскі вулкан

Пакуль футбольная эліта чакае развязкі чэмпіянату свету ў ПАР, на нашым кантыненте паступова набірае абароты новы еўракубаквы сезон. У чаканне вечарам два беларускія клубы паспяхова вырашылі задачу выхаду ў наступны раўнд Лігі Еўропы.

Магілёўскі «Днепр» на сваім стадыёне проста разараў абарону клуба «Лячы» са старажытнага албанскага горада Дурэс. На мінулым тыдні супернікі ў Албані разышліся мірам —1:1. Пасля такога тавару адзак чакаўся з напружаным прадчуваннем жорсткай барацьбы. Насамрэч атрымалася ўсё якраз наадварот. «Дняпроўцы» толькі ў самым пачатку заставілі панеравацца сваіх заўзятараў, калі «сяміёрка» гасцей Вучай прабіў па варотах. А потым на полі была бачная толькі адна каманда — «Днепр». Пачалося ўсё з гола Бычанка на 10-й хвіліне. На 17-й з пенальці падвоў беларускі перавагу Юрчанка, якому лёс накіраваў стаць галоўным героем сустрэчы. Яшчэ да перапынку лік на табло павялічыўся — трэці мяч на рахунку Зяньковіча. У другім тайме албанцы, зразумеўшы, што нічога ім ужо не свеціць, пачалі гуляць больш жорстка, і за другога папярэджанне быў выдзелены капітан «Лячы» Юліян Браха. А магілёўчане і не думалі спыняцца. Спачатку Юрчанка аформіў дубль ударам са штрафнога, потым Бычанок забіў такса-

Юген ВАРАКСА.

БЕНЗІН У ЯКАСЦІ ЗБРОІ

Рабочы аднаго з лельчыцкіх прадпрыемстваў так пасварыўся са сваёй былой жонкай, што вырашыў адпомсціць цесцю. Пяны мужчына абліў бензінам былога сваяка, а таксама сцены яго і сваёй дамоў, якія знаходзіліся побач. Аднак, відаць, апоніяга разуму хапіла, каб не ахыццявіць пагрозы спаліць усіх.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ЗНІКЛІ ГУСІ, ЗНІКЛІ КАЧКІ

Пенсіянерка з в. Парэ Пінскага раёна вырвала раніцу гусей да р. Стыр, а калі вечарам прыйшла іх забіраць, убачыла: усё востым гусак зніклі.

А ў пенсіянера з в. Дуброўна, што пад Баранавічамі, нехта выкручыў уначы з хвіла 21 качаня. Злодзею шукае міліцыя.

ВАНДАЛА ЗАТРЫМАЛІ

На гарадскіх могілках па вул. Пралетарскай, што ў Камняцкі, былі пашкоджаны 10 помнікаў. Неўзабаве апераўтыўні знайшлі і вандала. Тым помнікі позна ўвечна пашкоджаны 19-гадоваму навучніку Высокаўскага сельскагаспадарчага каледжа.

Сымон СВІТУНОВІЧ.

Міхал ГРАВОЎСКІ, форвард хакейнага клуба «Таронта»: «Па маім прагнозах фінал мог быць аргенцінска-германскім»

фота БЕЛТА.

— **Міхал, хакеісту-прафесіяналу, магчыма, не зусім ёмка даваць каментар чэмпіянату свету па футболе? Але ж, пэна, у нейкай ступені па эмоцыях і накалу хакейнай і футбольнай турніры такога ўзроўню могуць быць сугучныя?**

— Зразумела, што футбол глядзецца болей балельшчыкаў, таму і аўдыторыя на сусветным першынстве ў Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы большая. Хоць хто скажа, што хакейнай фінал Канады — ЗША на алімпійскіх гульнях у Ванкуверы, альбо матч Расія — Чэхія на сёлетнім чэмпіянаце свету ў Германіі кагосяці пакінулі аб'якавамі? Але ж вернемся да футбольных спраў. Сябе прафесіяналам у гэтай гульні не лічу, хоць рэгулярна гуляю з сябрамі і знаёмымі ў Мінску, тым не менш пастаянна сачу за міжнароднымі футбольнымі матчамі і часам вельмі перажываю за тую ці іншую зборную.

— Трэба меркаваць, што на афрыканскім мундыялі ў цябе былі свае фаварыты?

— Скажу шчыра, што ў фінале я бачыў зборныя Германіі і Аргенціны. Але ж лёс склаўся так, што гэтыя каманды сустрэліся на стадыі чэрыфіналу. Вынік вы ведаеце. Ну а потым немцы, лічу, у роўнай гульні састанулі іспанцам.

— На твой погляд, аранжавы чырвоны фінал адлюстроўвае цяперашні стан сусветнага футбола?

— Мне здаецца, што ён не будзе такім яркім і насычаным на цікавыя моманты, як мінулы ў Германіі. Дарэчы, мне пашчасціла чатыры гады таму быць на фінальнай гульні ЧС-2006 паміж зборнымі Італіі і Францыі. Я быў у захапленні ад убачанага. Хоць не буду сцвярджаць і прыняжць годнасць цяперашніх каманд-фіналістаў у параўнанні з папярэднікамі. Іспанцы — хутка і мабільная каманда, галандцы — вопытныя байцы, якія змаглі выйбці з сёлетняга турніру пяціразовых чэмпіёнаў свету — бразільцаў.

— Усё ж на каго паставіш у заўтрашнім матчы?

— На галандцаў не буду рабіць стаўкі. Значыць, чэмпіянат свету павіны выйграць іспанцы.

— Міхалі, твае калегі па «Таронта» так жа бескампрамісна і з вядзеннем справы могуць весці размову пра футбол?

— За іншых адказваць не магу,

фота Пятра ФАМІН.

— Значыць, з надзеянасцю ў галкіпераў усё ў парадку. Хоць, будзем шчырымі, не ва ўсіх зборных напрыклад, пры ўсёй павазе да зборнай Англіі, мне здаецца, што варатары гэтай каманды щ асобе Грына Роберта і Джыміа Дэвіда з вялікай нацяжкай сцягнулі на ўзровень чэмпіянату свету. Мабыць, мог лепш згуляць у стартывым матчы з паравайцамі і вядомы італьянскі вартавы варот Джанлуіджы Буфон. Але ж што было — тое прайшло.

Нарыхтоўка чарніц у вёсцы Гарадна, Столінскага раёна.

ЯК СТАЦЬ КЛІЕНТАМ ДЭПАЗІТАРЫЯ? «ГАРАЧЫ» 287 17 41

«Прадаў кватэру. Цяпер тэрмінова трэба вырашыць праблему — дзе захоўваць 50 тысяч долараў. Там, дзе пражываю на дадзены момант, па шэрагу прычын гэта немагчыма. Не падкажыце, які дзе пакласці іх на захоўванне?»

«Наколькі мы зразумелі чытача, імя якога, натуральна, застаецца «па-за кадрам» апоўдню, гаворка ідзе пра паслугі дэпазітарыя. Дык вось, на гэты момант свабодная ячэйка ў дэпазітарый, куды мы патэлефанавалі, былі. Напрыклад, самая малая ячэйка мае вышыню 10 сантыметраў, даўжыня і шырыня адпавядаюць памерам аркуша паперы фармату А-4. Арандаваць яе будзе каштаваць кліенту 40 цэнтаў ЗША ў дзень па курсе Нацыянальнага банка на момант аплаты. Калі дагавор будзе заключаны на тэрмін звыш года, кошт паслугі будзе 30 цэнтаў у дзень. Акрамя таго, за ключ бярэцца залоговы кошт у памеры 50 долараў (у некаторых дэпазітарый залога можа складаць 70 долараў). Калі пасля заканчэння тэрміну дагавору кліент вяртае ключ, як кажуць, у цэласці і захаванасці, яму, адпаведна, вяртаюць вышэйназваную суму залогу. Дарэчы, кліенту выдаецца толькі адзін ключ. Аднак кліент мае права налісаць даверанасць, каб ячэйкай дэпазітарыя з яго згоды карыстаўся (меў доступ) яшчэ нехта. У гэтым выпадку грамадзянін бярэ ў філіяле банка ўзор такой даверанасці і звяртаецца ў натарыяльную кантору, каб аформіць яе па ўсіх правілах. Аднак, як мы сказалі, ключ ад ячэйкі будзе ўсё роўна адзін, нават калі карыстацца ёй будуць два чалавекі. Для заключэння дагавора на арэнду ячэйкі дэпазітарый фізічнай асобе трэба мець з дакументаў толькі пашпарт.

ЗА НЯКАСНЫ СПАРТОВЫ АБУТАК ГРОШЫ ПАВІННЫ ВЯРНУЦЬ НЕАДКЛАДНА

«Мой сын набыў на адкрытым рынку ў Ждановічах кеды для заняткаў фізікультурай. Літаральна на наступны дзень падшвыў і гэтым спартывым абутку разарваліся. На мой погляд, гэта вытворчы брак. Інакш чаму кеды, першачаткова прызначаны для актыўных нагрук, так хутка выйшлі са строю? Сын панёс абутак назад з просьбай вярнуць грошы. Прадавец жа прапанаваў памяняць яго на новую пару. Ён мае рацыю? Касавы чэк сын не брэў. Мы б хацелі вярнуць грошы». З такой праблемай і газету патэлефанавала мінчанка — маці школьніка.

Адказ на запыт чытачкі дае галоўны спецыяліст упраўлення абароны працоўнай і кантролю за рэкламай Міністэрства гандлю Святлана ВАЙЦЭХОУСКАЯ.

— Патрабаванні спажыўца адносна вяртання грошай за няякасны спартовы абутак, у адпаведнасці з артыкуламі 20 і 25 Закона Рэспублікі

ДЭМАНСТРАЦЫЯ ДЛЯ ПАКУПНІКА: АД ЧАГО НЕ МОЖА АДМОВІЦЦА ПРАДАВЕЦ?

Многія з пакупнікоў прызываліся нешта набыць толькі, які кажуць, «памаяўшы» тавар рукамі, паспрабаваўшы яго «на зуб». Іншымі словамі, перад пакупкай на ўласным вопыце перакананыя ў азначаных характарыстыках. Але часам зрабіць гэта ў пакупніку не атрымаецца. Пацярджанне таму — зварот спажыўца на «гарачую лінію».

Выбіраючы дошку для прасавання, звярнула ўвагу на тое, што паўсюдна — і ў крамах, і на рынках — яны прадаюцца заўсёды запакаванымі. Прадаўцы тлумачыць, што пакупніку дастаткова паглядзець на малюнак на упакоўцы, каб дакладна ўявіць сабе, якога кшталту па характарыстыках перад ім дошка. Мне падаецца, што аднаго толькі малюнка недастаткова, патрэбна хоць бы якая дэманстрацыя. Напрыклад, які можна пераканачна, што дошка — устойлівая, калі яна шчыльна запакаваная? Ці павінны прадаўцы дэманстраваць свой тавар так, як хацелася б пакупніку, — у

«ПРЫ РАЗМЕРКАВАННІ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ УРАЧЭБНАЯ СТАЎКА БУДЗЕ ўКАМПЛЕКТАВАНАЯ...»

У рэдакцыю «Звязды» з просьбай дапамагчы даць адказ на набалелее для многіх пытанне звярнуўся чытач з вёскі Русяўшчына Клецкага раёна Віктар Іосіфавіч Чывель.

— У нашай Клецкай цэнтральнай раённай паліклініцы ўрач-неўрапатолаг працуе толькі дзве гадзіны ў дзень. Прычым талоны можна атрымаць толькі адзін раз на тыдзень — у чацвер. Як правіла, узяць гэты талон на прыём пры такім раскладзе практычна немагчыма. А па «жывой чарзе» доктар не прымае. І як патрапіць да спецыяліста? У раёне пражывае 40 тысяч насельніцтва, шмат пенсіянераў, у каго, напрыклад, праблемы са спінай. Дык калі ж нам дакачаць, каб у гэтым накірунку палепшылася медыцынскае абслугоўванне? Зараз, падаецца, сама загадчыца аддзялення да абеду працуе па сваёй асноўнай пасадзе, а пасля — прымае хворых як урач-неўрапатолаг, — расказваў нам Віктар Іосіфавіч.

З просьбай правярчыць выкладзеную інфармацыю, пры неабходнасці і ў межах кампетэнцыі, прыняць меры па паліпашэнні згаданай сітуацыі мы звярнуліся да першага намесніка начальніка ўпраўлення аховы здароўя Мінскага аблвыкан-

Беларусь ад 9 студзеня 2002 года «Аб абароне працоўнай спажыўцоў», падлягаюць задавальненню прадаўцом неадкладна, у тым ліку і ў выпадку адсутнасці ў спажыўца дакумента, які пацвярджаў бы факт пакупкі. Максимальны тэрмін не можа перавышаць пяці дзён, а пры неабходнасці працяжэння экспертызы — чатырнаццаці дзён, — патлумачыла спецыяліст. — За паршунне ўказаных тэрмінаў, згодна з артыкулам 26 Закона, прадавец нясе адказнасць у выглядзе нўстойкі ў памеры аднаго працэнта кошту тавару за кожны дзень пратэрміноўкі.

Таксама для спажыўца будзе карыснай інфармацыя, што для пацярджанна факта набыцця тавару могуць быць выкарыстаны элементы спажывецкай тары (упакоўкі), на якіх маюцца аднакі, што набыццё тавару адбылося ў гэтай прадаўца, а таксама дакумента і іншыя сродкі доказы, якія ўказваюць на набыццё тавару ў гэтай прадаўца.

дзевяні? — так прагучала пытанне.

Наконт дэманстрацыі працаздольнасці тавару мы папрасілі даць адказ спецыялісту Міністэрства гандлю. Галоўны спецыяліст упраўлення абароны працоўнай спажыўцоў і кантролю за рэкламай Святлана ВАЙЦЭХОУСКАЯ пракаментавала сітуацыю так:

— Прадавец, згодна з нарматыўнымі прадпісанямі пункта 2 артыкула 11 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб абароне працоўнай спажыўцоў» і пункта 19 Правілаў ажыццяўлення рознічнага гандлю асобнымі відамі тавараў і грамадскага харчавання, зацверджаных пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 7.04.2004 г. № 384, абавязаны прадэманстраваць спажыўцу ў яго прысутнасці працаздольнасць, правільнае і бяспечнае карыстанне тавару (напрыклад, дошкі для прасавання) і перадаць спажыўцу тавар, якасць якога адпавядае пададзенай інфармацыі пра гэты тавар, патрабаванням заканадаўства і умовам дагавору.

«Праблема кадраў вузкіх спецыялістаў актуальная. Заяўкі на спецыялістаў пастаянна падаюцца ў Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. Пры размеркаванні спецыялістаў урачэбная стаўка будзе ўкамплектаваная». Гэта ўсё адказ на ваша пытанне, зрэшты, які іншых насельніцтва раёна, даслоўна, паважаны Віктар Іосіфавіч. Канстатацыя праблемы, пра якую вы ведаеце самі, і — агульная абяцанка. Бо, як бачна, ніякіх тэрмінаў у лісце з упраўлення аховы здароўя Мінаблвыканка не ўказана. Размеркаванне спецыялістаў якое года, напрыклад, маецца на ўвазе? Калі дакладна стаўка будзе ўкамплектаваная? І чытачы, і рэдакцыя не атрымаў дакладнага адказу на пастаўленае пытанне.

Сяргей РАСОЛЬКА.

У школьным аўтобусе ўсе дзеці павінны сядзець. І толькі тварам наперад

З 1 ліпеня ў краіне ўведзены спецыяльныя патрабаванні да аўтобусаў для перавозкі дзяцей. Яны ўтрымліваюцца ў новым дзяржаўным стандартзе, які быў распрацаваны Беларускім дзяржаўным інстытутам стандартызацыі і сертыфікацыі. Выкарыстанне яго патрабаванняў павінна прыцягнуць дадатковую ўвагу ўдзельнікаў дарожнага руху і павысіць бяспеку пры такога кшталту перавозках.

Гэты дакумент устанаўлівае агульныя тэхнічныя патрабаванні да аўтобусаў, прызначаных для перавозкі дзяцей ва ўзросце ад 6 да 18 гадоў па аўтамобільных дарогах агульнага карыстання, а таксама да колераграфічных схемаў вонкавых паверхняў аўтобусаў, наўясці і размяшчэння надпісаў, апазнавальных знакаў і спецыяльных светлавых сігналаў.

У дзяржаўным стандартзе вызначаны класы аўтобусаў, якія могуць выкарыстоўвацца для перавозкі дзяцей — гэта выключна аўтобусы класа В і класа ІІІ, у якіх дазволена перавозка толькі пасажыраў, якія сядзяць.

Асабліва ўвага, як паведамілі нам у Дзяржстандарце, нададзена планіроўцы пасажырскага салона. Так, прадулгеджана, што ўсе крэслы павінны быць павернутымі толькі наперад, па ходу аўтобуса. Край кросяля краля праходу павінен мець падлакотнік ці поручань. Абавязкова павінна быць не менш за адно крэсла для дарослага пасажыра, які суправаджае дзяцей. Размяшчэнне крэслаў для дарослых пасажыраў павінна дазваляць весці кантроль за дзецьмі падчас руху аўтобуса.

Патрабаванні да памеру крэслаў, прыступак, поручыў і ручак устаноўлены з улікам фізіялагічных асаблівасцяў дзяцей. Напрыклад, вышыня першай прыступкі ад узроўню дарогі павінна быць не больш за 25 сантыметраў, вышыня наступных — не больш за 20 сантыметраў.

У мэтах забеспячэння бяспекі аўтобусы павінны таксама быць абсталяваныя прыстасаваннем, якое б перашкаджала пачатку руху пры адчынненні ці не цалкам зчыненых дзвярках, утрымліваючымі прыстасаваннямі на крэслах. На кожным папярочным радзе крэслаў прадулгеджана размяшчэнне сігнальнай кнопкі «Просьба аб прыпынку» і іншае. У ліку патрабаванняў бяспекі — абмежаванне максімальнай канструктыўнай хуткасці такога транспарту — не больш за 60 кіламетраў у гадзіну.

Улічваючы рэкамендацыі ДАІ МУС і міжнародную практыку, для прыцягнення ўвагі ўдзельнікаў руху да транспарту, які перавозіць дзяцей, у стандартзе ўстаноўлена, што кузавы такіх аўтобусаў павінны быць жоўтага ці аранжавага колеру. Ёсць там і патрабаванне, што на вонкавыя бакавыя бакі кузаваў аўтобусаў наносяць надпісы «ШКОЛЬНЫ» прамымі прайскімі літарамі. Колер надпісу павінен кантраставаць з колерам афарбоўкі кузава аўтобуса. Спералу і задлу аўтобусаў устанаўліваюць спецыяльныя знакі «Перавозка дзяцей» у выглядзе квадрата жоўтага колеру з аблямоўкай чырвонага колеру з чорным адлюстраваннем сімвала дарожнага знака 1.21 «Дзеці». Аўтобусы таксама павінны быць абсталяваныя спецыяльнымі светлавымі сігналамі аранжавага колеру, якія павінны ўключацца пры адчынненні дзвярэй для пасадкі і высадкі пасажыраў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

УП «МІНСКІЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (организатор аукциона)

Минский городской центр недвижимости

09 августа 2010 года проводит повторно открытый аукцион

по продаже изолированного помещения (вспомогательное (подсобное) помещение № 1 Н общей площадью 251,14 кв. м, инвентарный номер 500/D-694957), принадлежащего ОАО «Камволь» и расположенного по адресу: г. Минск, ул. Солнечная, д. 30. Начальная цена – 614 667 690 белорусских рублей.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы:

- Заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платёжного поручения о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.
- Задаток в размере 60 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчётный счёт УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, бульвар им. В. Мулявина б. 6, код 153001331; УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемым объектом. Процедура проведения торгов указана в порядке проведения аукциона.

Оплата объекта осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона. Аукцион состоит 09 августа 2010 года в 12.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 12.07.2010 по 06.08.2010 включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Получить информацию для справки: (017) 227 48 36 — УП «Минский городской центр недвижимости» (ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск).

СЫН АДКРЫЎ МЕМАРЫЯЛЬНУЮ ДОШКУ Ў ГОНАР БАЦЬКІ

«ТЭАТРАМАНІЯ» Чаму Леці не забіла Лоці?

ІЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ по продаже государственного имущества и права заключения договора аренды земельного участка

Наименование предмета аукциона	Здание детского сада-яслей с сооружениями и право заключения договора аренды земельного участка
Местонахождение недвижимого имущества	г. Брестовичи, пер. Партизанский 3-й, д.29
Продавец недвижимого имущества	Концерн «Белнефтехим» (в лице ОАО «Бархим»), тел. 016345 43 18
Сведения о предмете аукциона	Здание 1984 г.л., 2-эт., площадь 3058,2 кв.м, 6 теневых навесов, спортплощадка, мусоросборник, забор, 9 декоративных решеток. Земельный участок площадью 0,9285 га, под размещение многоквартирного жилого дома, объектов торговли, по оказанию услуг населению, административного назначения, срок аренды – 10 лет.
Начальная цена предмета аукциона, руб.	631 137 892
Сумма задатка, руб.	63 113 000
Организатор аукциона	Фонд «Брестоблимушество», г. Брест, ул. Ленина, 11, тел.: 80162 20 87 85, 23 12 63 www.brest-region.by

Аукцион состоится **10 августа 2010 года** в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Для участия в аукционе представляются:

- Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с фондом «Брестоблимушество».
- Заверенную банком копию платежного поручения о внесении суммы задатка на р/с 3642902530005 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа – фонд «Брестоблимушество», УИИ 200020538, срок внесения – по **9 августа 2010 г. включительно**.
- Юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования.
- Иностранным юридическим лицом – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский (русский) язык.
- Иностранным гражданином или лицом без гражданства – документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский (русский) язык.
- Представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном законодательном порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский (русский) язык.
- При подаче документов заявителем (его представитель) предъявлять документ, удостоверяющий личность, а руководителю юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия.

Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до даты его проведения.

Победитель аукциона (президент на покупку) обязан: подписать протокол аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня принятия местного исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка: внести плату за право заключения договора аренды земельного участка (часть платы – в случае предоставления расписки ее в обеспечение местным исполнительным комитетом), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документов, необходимой для его проведения, расходы, связанные с формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, государственной регистрации в отношении этого участка, после чего не позднее 2 рабочих дней заключить с продавцом недвижимого имущества договор купли-продажи, а местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержд. постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 405, 404, фонд «Брестоблимушество» с 8.30 до 17.30 по рабочим дням по 9 августа 2010 года включительно.

Утеренные представителем Белгосстраха по Первомайскому району бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН серии БЛ № 798560, филиалом Белгосстраха по г. Минску бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН серии БЛ № 798560 считать недействительными.

МЕМАРЫЯЛЬНАЯ дошка ў гонар падпольшчыкаў Мінскага гета была адкрытая ў Мінску на доме № 3а па вуліцы Кальварыйскай. Сёння ў гэтым будынку знаходзіцца дзіцячая музычная школа № 12, а калісьці, у часы вайны, тут была інфекцыйная бальніца, дзе вязні гета стварылі падпольную арганізацыю. Знамянальна, што гаюльным урачом гэтай інфекцыйнай бальніцы быў Леу Кулік, а праз амаль сем дзесяцігоддзяў мемарыяльную дошку на гэтым самым будынку адкрываў яго сын — Раман Львовіч Кулік:

— Пасля вайны ў Мінску засталася вельмі мала цэльных будынкаў. Я мяркую, што Бог захаваў гэты будынак для таго, каб мы тут сёння сабраліся і адзначылі. Тут было габрэйскае гета, у якім само знаходжанне і імкненне жыць было ўжо гераізмам, а калі яшчэ нехта і спрабаваў змагацца... — кажа Раман Кулік. — Калі было створана гета, сюды загалі прыйшлі габрэямедыкам і казалі стварыць бальніцу. Я не думаю, што немцы збіраліся лячыць габрэяў, яны проста хацелі сьце засярагаць ад інфекцыі. Гаюльнага ўрача казалі выбраць самім, і ім быў выбраны мой бацька, хоць ён толькі ў 1938 годзе заспеў медыцынскі мінскі інстытут, прада, пасля тры гады прапрацаваў гаюльным урачом бальніцы ў Гродна. Мой бацька быў актыўны чалавек, якога ўсе ведалі, паважалі, ён для кожнага знаходзіў добрае слова, паддасядаваў, нават расказваў анекдоты, каб заспакоіць людзей. Чым займаліся падпольшчыкі? Па-першае, у іх быў прыёмнік, яны слухалі павадамеленні Савінфармбюро, распаўсюджвалі інфармацыю пра стан спрыра на фронце. І калі немцы казалі, што Масква узятая, то адсюль пайшла інфармацыя, што гэта няпраўда. Яны стварылі фонд медыкаментуаў, перадавалі іх за межы

школы, што, магчыма, у самой школе будзе створана альбо невялікая экспазіцыя, або нейкі стэнд, дзе больш падрабязна будзе расказвацца пра падзвіг падпольшчыкаў. Таксама плануецца правесці для дзяцей, што ведаюць гэтую музычную школу, вечар пам'яці, дзе Раман Кулік мог бы расказаць пра сваёй бацьку і яго таварышчу, а музыкі маглі б пайграць добрую габрэйскую музыку. Наогул, Аляксей Ісаев, новы дырэктар дзіцячай музычнай школы №12, абяцаў усяляк падтрымліваць такія ініцыятывы і сачыць за захаванасцю і станам мемарыяльнай дошкі.

Павел БЕРАСЕЎ.

Якяно ёсць ЦІ СЯБРЫ МЫ СЯБРАМ НАШЫМ МЕНШЫМ?

ЗАКОНА аб ахове жывёл у нас пакуль няма, аднак абараняць жывёл ад людзей і людзей ад жывёл тым часам трэба. Толькі кама і як гэтым займацца? Ці, можа, пакінуць так, як яно ў нас ёсць?..

Вядома, што ў сталіцы самую складаную ў арганізм сэнсе функцыю — адлю ў бяздомных жывёл — выконвае УП «Фаўна горада». У цэлым жа па краіне, асабліва ў раёнах, адловам і стварэннем пунктаў часовага знаходжання жывёл займаецца мясцовае ўлада — з дапамогай тых, каго ўдаецца прыцягнуць да гэтай не самай гарнароўнай работы. Звычайна ўлада звяртаецца да прадпрыемстваў ЖГГ, паліцэйскіх гаспадарак, службы выратавання.

Паводле слоў гаюльнага інжынера ўпраўлення жыллёвай гаспадаркі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Віялеты АНД-РыЯНАВАЙ, праблемай бяздомных жывёл павінна займацца Міністэрства аховы прыроды і навакольнага асяроддзя разам з ветэрынарнымі арганізацыямі. Прыродаахоўнікі, прада, ад гэтай задачы настольківа адхрышчваюцца. Ад самых жа камунальнікаў залежыць, напрыклад, кантроль за падаваламі жылых дамоў, іх непранікальнасцю для катой і сабак. Як праду-гледжваюць гэта санітарныя правы. Мне асабіста не патрэбны нават спецыяльныя рэйды па сталічных дамах. Баруся сьвярджаць, што камунальнікі далёка не на выдатна спраўляюцца нават з такой простаай задачай.

Урач-паразітолаг Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Андрэй ВЕ-ДЗЯНЬКОУ кажа, што прыквынанне катой у падвалах лагражае жыхарам такіх жылых дамоў блышчымі «атакамі». Наогул бяздомныя

домных жывёл наогул не стаяла б так востра, калі б нашы людзі не бачылі ў жывых істотах «цацкі», якіх у любую хвіліну можна пазба-віцца — выкінуць на вуліцу. «Фаўна горада» адлюўвае са-бак і катой, трымае вызначаны тэрмін (гэта можа быць да 10 дзён). Жворых і агрэсіўных усіль-ляюць адрозу. У астатніх адлюў-ных ёсць шанц трапіць у добрыя рукі. Калі гэтага не адбываецца, жывёлу таксама усільляюць.

Пахаванне мёртвай жывёлы павінна адбывацца на магільніках фермаў, дзе падобная працедура выконваецца паводле спецыяль-ных правілаў, з аб'яшоджаннем. Уладальнікі звалак не павінны да-пускаць, каб сярод смецця пра-гладваліся трупы сяброў нашых меншых. Але ж такое здарэцца. І, зноў жа, хіба жывёла внаваця, што нават пасля яевай смерці мо-жа стварыць праблему?

Святлана БАРЫСЕНКА.

Фота Анастасі КЛЕШЧУКА.

г. Дзісна, Міёрскі раён

ІНФОРМАЦІЯ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА без условий по продаже имущества, обращенного в доход государства

Адрес объекта и его наимено-вание	- главный корпус здания для мехмастерских, расположенный по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Рабочая, 1, инв. № 1002 общей площадью 2121,3 кв. м, год постройки — 1980. Начальная цена 891 969 000 рублей. - здание мехмастерских, инв. № 1006, расположенное по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Рабочая, 1 общей площадью 689,3 кв. м, год постройки — 1986. Начальная цена 325 128 000 рублей. - профилакторий для ремонта автокранов, инв. № 1005, расположенный по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Рабочая, 1 общей площадью 98,6 кв. м. Начальная цена 53 589 000 рублей. - производственный пункт заправочной станции, инв. № 2059, расположенный по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Рабочая, 1 общей площадью 5 кв. м, год постройки — 1981. Начальная цена 3 225 000 рублей. - здание материального склада, инв. № 1001, расположенное по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Рабочая, 1 общей площадью 152,2 кв.м, год постройки — 1972. Начальная цена 59 466 000 руб.
Продавец	Комиссия по работе с имуществом, обращенном в доход государства при Молодечненском райисполком
Организатор аукциона	СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Сумма задатка	10 % от начальной цены на р/с 3012190930030 в отделении 932 ОАО «Белинвестбанк», г. Молодечно, код 739, УИИ 600182305, ОКПО 04064333, получатель: СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Порядок оплаты	Оплата в размере цены продажи объекта (за вычетом задатка) в течение 2 месяцев и 25 дней на р/с СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Документы, представляемые для участия в аукционе	Заверенную банком копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка; юридическим лицам — копию учредительных документов и свидетельства о регистрации заверенные нотариально, доверенность, выданная представителю юридического лица; физическим лицам — паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, справку ГНИ об отсутствии задолженности по подоходному налогу
Конечный срок и адрес приема заявок	16.08.2010 г. до 16.00, г. Молодечно, ул. Мира, 15, каб. 1, СИКУП «УКС – Сервис», тел. (80176) 75 16 09, 75 19 20 (факс)
Дата, время и место аукциона	17.08.2010 г. в 15.00, г. Молодечно, ул. Мира, 15, СИКУП «УКС-СЕРВИС»

Ці будучь беларусы глядзець рэкламу па-беларуску?

Вінкі першага фестывалю беларускамоўнай рэкламы «Adnalk» днямі былі падведзены ў сталіцы. Усяго ў конкурсе паўдзельнічала 185 прац у розных намінацыях, якія былі прадстаўлены на фестываль як маладымі рэкламістамі, так і знакамітымі сусветнымі брандамі, напрыклад Samsung, Renault, Ceresit, Adidas, Bosh, Tefal. У выніку першае месца занялі віда-ропкі квасу «Хатні» (аўтары Міхаіл Тумель і рэкламнае агенства Forte Grey), першае месца ў намінацыі «друкаваная і вонкавая рэклама» — макет у прэсу «Дзёрці бульбу» кампаніі Bosh, у намінацыі «дызайн» — серыя нататнікаў «На-тхняйся беларускім» ад рэкламнай групы «Ад-ліга», у намінацыі «радыё ці аўдыёрэклама» — рэклама кавярні «Камяніца» ад рэкламнага агенства «Пінвін», у намінацыі «са-цыяльная рэклама» — «У нескладовае» ад Smart Group Ogilvy Belarus, у наміна-цыі «Рэкламныя праекты, промаакцыі» — квас «Хатні» ад рэкламнага агенства Forte Grey, а на конкурсе «самы беларускамоўны сусветны бранд» перамог Samsung.

Таму існуе выразная боязь, што, скажам, ініцыятыва камунікаваць па-беларуску не знойдзе свайго спа-жыцця і тавар не будзе прададзены. — лінчыц Дзіна ЦЫБУЛЬСКАЯ, кіравнік аддзела маркетынгу кампаніі Velcom. — Але, насамрэч, паглядзеўшы працы на фестывалі, мы цяпер добра разумеем, што існуе немалая частка людзей, якія лепей з нас пачуюць і паставяцца да нашай кампаніі, калі мы з імі будзем гаварыць на адной мове.

Што датычыцца набліжэйшага часу, то, як па-ведаміла Дзіна Цыбульская, наўрад ці рэклама Velcom стане цэлым беларускамоўнай, але не выключана магчыма стварэння спецыяль-нага прадукту для беларускамоўных грама-дзян: — На наш погляд, мы павінны стварыць нейкі прадукт, які перш за ўсё будзе ціка-вы тым людзям, якія не проста разуме-юць беларускую мову, а ўспрымаюць яе як сваю мову, магчыма, у нейкім сэнсе як апітаную мову. І мы будзем прапаноўваць ім прадукт на беларус-камоўнай мове.

Арганізатары фестывалю беларус-камоўнай рэкламы адзначылі таксама, што бізнес не гатовы за свае грошы несці нейкую сацыяльную і выхаваўчую функцыю ў прапаганда-ва беларускай мовы праз рэкламу. За выключэннем выпадку, калі бізнесу дапаможа дзяржава: — Калі з боку дзяржавы ў заканадаўстве будучы нейкі матэрыяльны заахоўванні, зніжкі і гэтак далей, то тады рэкламадзійца адзначана будучы выкарыстоўваць больш шырока беларускую мову, — адзначаў Сяргей СКАРАХОД, кіравнік спецыя-лізаваннага рэсурсу Marketing.by. — На адной з сустрэч базей, што калі на дзяржаўным тэлебачанні будзе коалі беларускай мовы, калі чыноўнікі пачнуць размаўляць па-беларуску, тады і беларускамоўная рэклама будзе болей. Рэклама — гэта люстэрка жыцця.

Павел БЕРАСЕЎ.

Аўтамабільна-крымінальная элегія

Настаўнік музычнай школы з вёскі Міхайлаўска Рудня Мазыр-скага раёна знайшоў лепшае пры-мяненне сваім прафесійным здоль-ностям. Ноччу ён разбіў шкло і абрабаваў аўтамашыну «Рэно Ла-гуну 2», адкуль выкраў аўтамагні-тону Sonu, флэшкарткі і ключы ад кватэры. Натхнёны ўдачай, у тры гадзіны ночы па тым жа сцэнары ён палез у «Аўды А8» і паспраба-ваў адтуль выкраці маёмасць. Але тут у яго прыгдода зачулаца сода — ён быў засліпнуты на мес-

цы злучэння. Цяпер 23-гадовы настаўнік музыкі ў зялятары часо-вага ўтрымання разважае над сва-ім далейшым лёсам. Тым больш што высветлілася, схема, па якой ён «працаваў», была аднолькавай і ў выпадках яго ра-нейшых «выступленняў». Грама-дзянін страляў у шкло аўтамабіль-ных дзверцаў і на час хаваўся. По-тым, калі было ўсё ціха, залазў у аўтамабіль і браў усё, што бачыў. Пры воёбсцы дома ў мазырніна былі знойдзеныя многія рэчы, вы-крадзеныя з аўто раней, напры-клад, GPS-навігатор і DVD-магніто-ла. Як лінчыц намеснік начальніка Мазырскага РАУС Мікалай Ілюк, пералік эпопеяў у крымінальнай справе можа значна паявіцца, бо ёсць шмат нераскрытых, падо-бна па «стылі» існасцьнаў. Акра-мя таго, стала вядома, што настаў-нік 15-гадовым узросце быў судзі-мы за крадзеж маёмасці, але трапіў пад амністыю. Наўрад ці Феміда ця-пер павернецца да яго тварам... Ірына АСТАШКЕВІЧ.

П'ЕСУ Пітэра Шэфэра абралі для пастаноўкі ў Купалаўскім, напэўна, таму, што яна лёгкая, з іроніяй, што добра для лета, калі хочацца разнаўлоўца, у ёй цікавыя жаночыя во-зражы (у тэатры ёсць кама іх іграць).

Напрыклад — Леці, якая выдзе эскурсіі ў адным з замкаў і ўмее па-свойму зайтрыгваць невядальнікаў! Лоці, якая выступае ў якасці эксперта і сочыць за тым, каб уся гістарычная інфармацыя была прадэманстравана. Але ўзнікае момант, калі прадаўцы гісторыі падмяняе ўласнае жыццё дзвюх жанчын, якія пасабравалі. Апантаная эскурсавадка сваім імпатам зарабіла суму чыноўніцу, ды так, што гэта ледзь не скончылася забойствам...

Разумою, чаму Алену Сідараву захапіла гэтая роля — гэта фактычна бенефіс для выдатнай актрысы, і заўсёды ж хочацца стварыць нейкі незвычайны характар. І ты сапраўды гадаеш: дык вар'ятка гэтая Леці ці проста гуляе? Разумею, чаму Зоя Белавосцік іграе на першы погляд непрыступную і жорсткую Лоці, якая аказваецца абсалютна сёвай пад парьком: актрысе заўсёды хочацца іграць. Разумею, чаму рэжысёр Кацярына Агародніцава ўзялася ставіць гэтую п'есу: рэжыс-сёру ж таксама хочацца працаваць, а тут даюць пастаноўку ў Ку-палаўскім! Нават маглі ў нечым зразумець і Нацыянальны драматычны тэатр імя Янкі Купалы: магчыма, гэтую частку сур'ёзных спектакляў хочацца разбавіць несур'ёзнымі, каб людзі проста прыйшлі адпачыць і пасмяяцца. Але не разумою тых, хто ходзіць у тэатр дзеля забавы, бо сёння тэлебачанне і кінатэатры прапануюць лёгкі і ненавядальны прадукт у вялікай колькасці, праблема няма. А ў тэатр, асабліва Ку-палаўскі, хочацца хадаць усё-такі дзеля сур'ёзных думак і з жаданнем разважаць.

Хоць усё мы людзі — і артысты, і глядзчыны... Усім часам хочацца пагуляць у нейкія гульні і пражыць нейкую частку чужога жыцця.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ОПЕРНЫЯ ДНІ Ў ЭСТОНІІ ПРЫСВЕЦЯЦЬ БЕЛАРУСІ

НАШЫ вырашылі: здзіўляць дык здзіўляць! «Князем Ігарам» на мове арыгнала.

Гэта для знаёмства. Бо эстонская публіка не ведае Нацыя-нальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі. І ўпершыню ён паедзе ў гэтую балтыйскую краіну ў сярэдзіне ліпеня на «Ярнукскія оперныя дні». Гэта міні-фестываль опера-нага мастацтва, на які штогод запрашаюць адзін тэатр. Тут слу-халі ўжо спевакі з Латвіі, Расіі, Польшчы. На восьмы раз э-стонцы пазнаёміцца з беларускім тэатрам.

9 ліпеня будзе паказаны спектакль «Князь Ігар» Аляксандра Барадзіна. І хоць гэта руская класіка, але наваміта гэты твор, які ў Эстоніі не ігралі 50 гадоў, прывязуць з Беларусі. На наступ-ны дзень наш оперны тэатр блісне сваімі лепшымі галасамі ў гала-канцэрте. Гэта ўжо, бадай, асобны музычны жанр, даволі любімы ў Беларусі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ЖАНОЧАЙ ТЭМАТЫКІ

Каб замяжняя літаратура становілася больш зразумелай — існуюць перакладчыкі. Каб у іх быў стымул працаваць, існуе часопіс перакладнага літаратуры «ПрайдзіСвет». Каб яны перакладалі я мага больш якасна, часопіс абвясціў чарговы конкурс мастацкага перакладу.

Каб у гэтых твораў быў чытач, трэба яго нечым прыцягнуць. Нечым — гэта не зусім дакладнае слова, бо прыцягненне тут можа быць вельмі моцным: пяць-шосты нумар часопіса будзе прысвечаны жанчынам у літаратуры.

Прапанавана перакласці в вершаў з сямі моў: англійскай, нямецкай, іспанскай, польскай, расійскай, украінскай, французскай. А найлепшыя пераклады надрукуюць. Але можна выкласці і сваю прапано-ву, гаюнае, каб пры гэтым захавалася жаночая прыцягаль-насць тэмы.

Але верш Готфрыда Бэна, які вызначыў майстра перакладу, прапана-ваў уладальнік «Кубка майстра» Андрэй Стэфановіч. Магчыма, з некаторымі перакладамі можна будзе пазнаёміцца на форуме часопіса, дзе для конкурсу створаны адпаведны раздзел. Гэта дасць магчымасць для абмеркавання і ўдасканальвання працы перакладчыкаў.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

19-этажный жилой дом по генплану № 2 по ул. Тимошенко в составе объекта «19-этажный жилой дом по генплану № 2 по ул. Тимошенко и административное здание с подземным гаражом-стоянкой по генплану № 9,8»

Информация о застройщике Заказчик – Республканскае унітарнае прадпрыятне «Главстрой-экспертсэра». Фонцыяні заказчыка па догаворы ад 14.04.2010 № 1-ін выконвае інжы-нерная арганізацыя Дочерняе рэспублканскае унітарнае прадпрыятне «ГосСтройІнжынірынг», располжоненае па адрэсу: 220004, г. Мінск, пр-т Пабедітэля, дом 23, корп. 1, к. 903А; рэжым работы: с 8.00 до 17.15, перерыв 12.00–13.00, тел. 226 92 31, 306 03 46.

Зарэгістраванае рэшэнне Мінгорспіскама ад 6 январа 2010 г. в Едінюм государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 191294299. Выконвае функцыі заказчыка с 2010 года. Дзейнасцю па тэхніче-скому надзору в строітэлевстве осущэствляеца на аснованні спецыяль-наго разрэшэння (ліцэнзый) на право осущэствления деятельности «Про-ектирование и строительство зданий и сооружений I и II уровней ответ-ственности и проведение инженерных изысканий для этих целей» № 02250/0589854, выдана Міністэрствам архітэктуры і строітэлевства РБ 09.03.2010 года сроком на пять лет.

Информация о проекте. Здание жилого дома – 19-этажное, односекционное. Серия жилого дома – М 111-90 индустриального домостроения, типовых потребительских качеств. Количество жилых помещений жилого дома – 126 квартир: 54 – 1-комнатных, 54 – 2-комнатных, 18 – 3-комнатных.

Проектом предусмотрено: чистовая отделка жилых помещений и мест общего пользования, устройство под'ездов, пешеходных связей, установ-ка малых архитектурных форм, озеленение, организация детских игровых, спортивных, хозяйственных площадок.

Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу от 30.12.2009 № 2076-5/09. Свидетельство (удостоверение) № 413(1) о государственной регистра-ции создания земельного участка и возникновения права собственности на него от 25.02.2010 г.

Земельный участок площадью 0,8230 га предоставлен на основании решения Мингорспіскама от 25.02.2010 № 413(1). Разрешение на строительство инспекция Департамента по контролю и надзору за строітэлевством по г. Мінску от 29.04.2010 № 2-208Ж-036/10.

Начало строительства – апрель 2010 года. Окончание строительства – сентябрь 2011 года. Предметом договора создания объекта долевого строительства явля-ется строительство жилого помещения. Согласно Указу Президента Республики Беларусь от 15.06.2006 № 396 предлагается заключение договоров создания объекта долевого строі-тельства: 56 квартир по цене 3 159 170 белорусских рублей за 1 кв. метр общей площади квартиры – для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищ-ных условий; 59 квартир по цене 2 887 940 белорусских рублей за 1 кв. метр общей площади – для работников РУП «Главстройэкспертсэра» и его дочерних предприятий, Государственного комитета по стандартизации Республики Беларусь и Департамента по контролю и надзору за строітэлевством, со-стоящих на учете находящихся в многоквартирном жилищном доме, которое подлежит передаче в долевую собственность, включая: межквартирные лест-ничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыша, технический этаж и подвал, другие части общественного пользования, не-сущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами жилых помещений, но обеспечивающее жизнедеятельность жилой части дома, элементы озеленения и благоустройства, относящиеся к жилой части дома, элементы инженерной инфраструктуры, а также отдельно стоящие объекты, служащие целевому использованию здания и право землепользования.

Договор строітэлевского подряда от 15.04.2010 № 1-п, генподрядчик – ОАО «МАПІД». Информацию о строітэлевстве жилого дома и объектах долевого строі-тельства можно получить по адресу, г. Мінск, пр-т Пабедітэля, дом 23, корп. 1, каб. 903А.

ЖЫВІЦЕ ПРАСЦЕЙ

У няпросты час эканамічнага крызісу і штодзённых стрэсаў псіхолагі рэкамендуюць... спрасіць сваё жыццё, каб зноў набыць радасць і эмацыйны камфорт.

На думку спецыялістаў, жыць прасцей — значыць успомніць пра вечныя каштоўнасці, глыбей ацаніць простыя радасці. Як жа зрабіць жыццё больш пазітыўным? **Вось парады псіхолагаў:**

- хоць бы на час выключайце радыё і тэлевізар;
- пазбаўцеся ад лішніх прадметаў, што захламляюць дом;
- падзяліцеся чым-небудзь з маламаёмнымі людзьмі, акажыце ім магчыму дапамогу і падтрымку; калі няма магчымасці дапамагчы матэрыяльна, добрыя словы падтрымкі могуць знайсціся ў кожнага з нас;
- «пусціце на самацёк» сітуацыі, па якіх не можае больш нічога зрабіць;
- жывіце згодна з дэвізам «Усяму сваё месца і час!», не спрабуйце ажыццявіць усё намечанае ў кароткія тэрміны;
- вылучайце час для тасункаў з блізкімі, аднаўлення страчаных сваяцкіх і сяброўскіх сувязяў;
- як мага часцей выяжджайце на прыроду, каб выкарыстаць яе дабротворны гаючы ўплыў на арганізм і свядомасць.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

ЛЕТНЯЯ АНГІНА

Дзіцячая
ТЭМА

Канікулы... Як шмат яны значаць для кожнага дзіцяці! Летам можна купацца ў рацэ і песьціцца пад цёплым сонейкам на пляжы, катацца на роліках і «рассякаць» па дарожках на веласпедзе, паехаць з сябрамі на дачу або да бабулі ў вёску... Але часам усім планам прыходзіць канец! І віной гэтаму ангіна.

Ангіна летам — з'ява вельмі распаўсюджаная. Хто ў спякотны летні дзенькае зачынае вокны ў доме або ў машыне? Практична ніхто. Наадварот, усе мы любім асвятляць пад прахалодным ветрыкам. Але менавіта такія вострыя перапады тэмпературы і ствараюць спрыяльную глебу для развіцця ангіны. У такіх выпадках мы, як правіла, гаворым «праскразіла». Але не варта памылкова думаць, што пераахладжэнне з'яўляецца прычынай ангіны. Гэта не так. Ангіна — інфекцыйнае захворванне, якое характарызуецца вострым запаленнем паднябенных міндалін (так званых гланд) і выклікаецца мікробамі (стрэптакакамі, стафілакакамі). А пераахладжэнне — гэта проста спрыяльны фон для яе ўзнікнення (бо імунітэт і ахоўныя сілы арганізма пры гэтым значна зніжаюцца). Чым усё мы любім ахаладзіцца ў спіску? Правільна! Марожаным, халодным сокам, вадзічай з лёдам. Вось вам і «памагатыя» ангіны. А купанне ў халоднай рацэ? А прагулку па лужах басанож?! Словам, спосабаў сапсаваць канікулы мноства.

Самай першай і адной з самых неабходных умоў лячэння ангіны з'яўляецца пасцельны рэжым. Усе сілы вашага дзіцяці павінны ісці не на актыўнасць і гульні, а на барацьбу з хваробай. Калі дзіця цяжка ўтрымае ў ложку, пастарайцеся больш часу праводзіць побач з ім: пачытайце кніжку, займіцеся настольнай гульні. Можна паглядзець мультыкі. Але памятайце, што тэлевізар стамаляе і без таго аслаблены арганізм малага, таму прагледзі мультфільмаў павінны быць не вельмі доўгімі.

Ангіна — захворванне сур'ёзнае, таму не спрабуйце лячыць дзіця самастойна, звярніцеся па дапамогу да доктара. Бо грознымі ускладненнямі гэтай хваробы з'яўляюцца пашкоджанні сэрца, суставаў, нырака. Таксама ангіна можа перайсці ў хранічную форму і пераўтварыцца абстрактна. **Важна!** У пакоі, дзе знаходзіцца хворэе дзіця, рэгулярна праводзіць вільготную уборку штодзень або хаця б адзін раз у два дні. І не забывайце праветраваць! Некаторыя мамы, баючыся, як бы іх малага не «праскразіла» яшчэ раз, наглуха закуроўваюць усё вокны і дзверы. Гэта няправільна. Да дзіцяці заўсёды павінна паступаць чыстае і свежае паветра!

Харчаванне малага, якое хварэе на ангіну, павінна быць лёгкім, багатым на вітаміны і мікралементаў. Добра, калі ежа будзе ў вады і кашападобным выглядзе. Бо шэрада ежа раздражняе і без таго хворэе горлачка дзіцяці. Варта выключыць грубую кілятчатку, вострую і салёную ежу. Карміце малако супамі, кашамі і піорэ, адварным мясам і рыбай, прыгатаванай на пары.

Рэкамендуецца чаёе цёплае піццё. Па-першае, гэта садзейнічае мочааддзяленню (і, значыць, ачышчэнню арганізма ад шлакаў); па-другое, саргавае горла — паверхня міндалін, дзе «гніздуецца» ў вялікай колькасці інфекцыя. З напояў варта аддаць перавагу сокам, адварам і морсам. Журавінавы морс не толькі прагнае смагу дзіцяці, якое пакутуе ад гарачкі і болю ў горле, але і за кошт сваіх супрацьмікробных уласцівасцяў дапамагае змагацца з ангінай.

Даўнім і правераным сродкам для лячэння хворэга горла з'яўляецца «**кактэйль**» з **цёплага малака з мёдам, сметанковым маслам і содай**, а таксама частая паласканні (пажадана кожную гадзіну) адварамі такіх траў, як **рамонак, календула, шалфей, эўкаліпт**. Можна прыгатаваць таксама малочны **адвар кветак рамону або кветак бузіны звычайнай**: на 1 шклянку малака вазьміце 2 ч. лыжкі сыравіны і 1 ч. лыжку мёду. Сумесь закіпяціць, працадзіць і прымаць у гарачым выглядзе 2-3 разы на дзень.

Эфектыўна змагаецца з ангінай і **дуброўка серабрыстая**, якую ў народзе называюць «гарлянкай» або «гарлавою травой». Водны настой гэтай расліны хутка здымае запаленне і, што вельмі важна, надоўга пазбаўляе ад паўторных ангін. **Спосаб прыгатавання:** 1 ст. лыжку травы дуброўкі заліце шклянкай кіпеню, настойвайце не менш як гадзіну, працадзіце. Прымаць па 1/4 шклянкі 4 разы на дзень за паўгадзіны да яды. Вонкава прымяняць для паласкання.

Добрыя вынікі дае і лячэнне з дапамогай сухога цяпла. Для гэтага вельмі падыходзіць цёплы шалік або хусцінка, павязаныя на шыю. Пажадана, каб яны былі мяккімі і не калолі далікатную скуру дзіцяці. І, безумоўна, у барацьбе супраць ангіны АБАВЯЗЬКОВА павінны прысутнічаць антыбактэрыяльныя сродкі. Правільна падабраць прэпарат і разлічыць дазроўку можа толькі кваліфікаваны спецыяліст, не бярчыцеся рабіць гэта самастойна! І памятайце, што дзіцяці неабходна прапіць увесь курс прызначаных лекаў.

Не забывайце (асабліва калі ў сям'і яшчэ ёсць дзеці) і пра тое, што **ангіна заразна!** Вылучыце для хворэга асобнае памяшканне, сталовыя прыборы і сродкі гігіены.

Што датычыцца прафілактыкі ангіны, то тут прыдатныя тыя парады, якія звычайна даюць у сувязі з усімі «прастуднымі» захворваннямі: збалансаванае харчаванне, агульнае загартоўванне і г.д. Таксама мэтазгодна ўгадаць пра своечасовае лячэнне кар'язных зубоў, ліквідацыю прычын, якія ўскладняюць свабоднае дыханне праз нос (напрыклад, адназойды). Часам праводзяць мясцовую загартоўку горла (рэгулярнае паласканне прахалоднай вадай), але каб пазбегнуць непрыемнасцяў, гэтым можна займацца толькі пасля агляду і атрымання дазволу ў лор-урача.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

Крыжына з'яўляецца

Выпуск
№ 33 (202)

Першая дапамога СУТАРГУ ПРАГОЌІЦЬ... ШПІЛЬКА

Сутаргі — міжвольныя мышачныя скарачэнні бесперапыннага або перарывістага характару, якія суправаджаюцца рэзкім болем.

Вельмі часта сутаргі мышцаў ног узнікаюць падчас купання. І гэта можа прывесці да трагедыі. Іх прычынай з'яўляецца не толькі халодная вада, але і недахоп кальцыю, калію і магнію ў арганізме, астэахандроз пазваночніка, пры якім парушаюцца нервовае рэгуляцыя і кровазабеспячэнне мышцаў, захворванне сасудаў рук і ног, калі сілкаванне мышцаў падчас напружкі можа быць недастатковым.

Для прафілактыкі сутаргу перад купаннем у рацэ або басейне неабходна зрабіць размінку: небагаць, паскакаць, правесці лёгкі самамасаж нажных мышцаў. Можна зрабіць нахілы для расцягвання ікражойнай мышцы і старацца дастаць рукамі да палыўці.

У басейне карысна прыняць кантрасны душ, расцефці цела манчалкай, асабліва вобласць ікражойных мышцаў і пясячніцы. Мэта такой размінкі — разгарэць мышцы, гэта значыць пашырыць іх крывяноснае пачасу, што сілкуюць іх. Тады падчас купання ў халоднай вадзе спазм сасудаў не прывядзе да развіцця сутаргі.

Людзям, якія пакутуюць ад захворванняў пазваночніка або сасудаў, неабходна памятаць пра меры перацэарогі: не варта доўга знаходзіцца ў вадзе, заплываць далёка ад берага, купацца ў нецвярозым стане. Што ж да-

тычыцца плавання ў прыродных умовах, то не варта збываць, што халодная вада і ўвогуле рэзкі перапад тэмпературы, а таксама агульнае пераахладжэнне арганізма з'яўляюцца правакуруючымі фактарамі ва ўзнікненні сутаргу. Павышаюць верагоднасць з'яўлення сутаргу рэзкія рухі, празмерная напружанасць мышцаў. Таму, знаходзячыся доўга ў вадзе, старайцеся часцей мяняць стыль плавання і не спрабуйце плаваць хутка, каб не перагружаць мышцы.

Пры схільнасці да сутаргу варта звярнуць увагу на меню — у ім абавязкова павінны прысутнічаць прадукты, якія пастаўляюць у арганізм кальцы, калій і магній. На кальцы багатыя малако, тварог, цвёрдыя сыры, брокалі, белаканчаная капуста, спаржа, бабовыя. Калію шмат у бана-

нах, абрыкосах, разынках, дражджах, шпінаце, бульбе, ялавічнай пчонцы. Лепшымі прыроднымі крыніцамі магнію з'яўляюцца пшанічнае вугробе, ліставая салата, арчэе, арахісавы алей, семкі, зялёная, бульба ў мундзірах, зялёная цыбуля.

Першая дапамога. Небяспеку падчас купання часам уяўляе не сама сутарга, а стрэх і разгубленасць, выкліканая раптоўным болем у руцэ, назе, спіне. У такой сітуацыі важна хутка адрэагаваць і прыняць неадкладныя меры, якія дапамогуць справіцца з сутаргай.

Неабходна «раздражніць» мышцу, якая скарацілася. Для гэтага медыкі раяць мець пры сабе (на купальным касцюме) англійскую шпільку. Укол у месцы найбольшай цвёрдасці і балючасці мышцы спыніць сутаргу. (Дарчы, існуе і такі варыянт супраць сутаргавай дапамогі: калі паблізу ў вадзе ёсць людзі, трэба папрасіць каго-небудзь падняруць і з сілай... укусіць вам за зведзённую мышцу.)

Калі шпількі няма, то вялікім пальцам рукі некалькі разоў моцна, нягледзячы на боль, націсніце ў гэтай вобласці. Альбо ўхліпіцеся за пальцы хворай нагі і пацягніце іх на сябе, стараючыся не згінаць калені і не падымца нагу. Рабіце гэта паступова — рэзкія рухі могуць умацаць сутаргі і нават пашкодзіць мышцы.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

ПАРЫМ, ВАРЫМ, ЗАПЯКАЕМ...

Здароўе
на тэлецы

5

10 ліпеня 2010 г. ЗВЯЗДА

МНОГІЯ думаюць, што прыгажосць і здароўе — гэта сінонімы сціглага рацыёну, лісціка салаты і абястлушчанага ёгурту. **Насамрэч карысным можа быць практычна любы прадукт. Галоўнае — правільна выбраць спосаб кулінарнай апрацоўкі.**

На пары: лягчэй не бывае
Гатаванне на пары максімальна захоўвае вітаміны і мінеральныя рэчывы, якія ўтрымліваюцца ў зыходным прадукце, — у гэтым сэнсе параварцы ўступаюць усе іншыя прыстасаванні для прыгатавання ежы. Паравая ежа добра ператраўліваецца, лёгка засвойваецца і не раздражняе страўнікава-кішачны тракт. Таму яна ўваходзіць у лячэбныя дыеты пры многіх вострых і хранічных захворваннях СКТ (гастрыце, язве, халецыстыце і інш.). Балзае, на пары можна прыгатаваць што заўгодна — мяса, агародніну, крупы і г.д.

Варка: усё ідзе ў ваду
Варанне можна аднесці да дыетычнай ежы — гэта адзін з двух асноўных спосабаў кулінарнай апрацоўкі, рэкамендаваных для лячэбнага харчавання. Варка зніжае тлустасць прадукту — тлушч пераходзіць у бульён. Аднак не толькі ён — у вадзе застаецца і немалая частка пажыўных рэчываў. У залежнасці ад віду прадукту і часу варкі можа страчвацца ад 60 да 100 працэнтаў вітамінаў і мінералаў. Выключэнне — адварванне ў лупіне. Напрыклад, бульба ў мундзірах захоўвае і калій, і вітамін С, пра які, калі яна варылася ў ачышчаным выглядзе, фактычна можна забыць.

Тушэнне: выгпадзі паміж варкай і смажаннем

Асабліва падыходзіць такі спосаб прыгатавання для мяса і рыбы. Бо падчас тушэння ўтвараецца бялковая плёнка, якая дазваляе захаваць сакавітасць і пажыўныя уласцівасці прадуктаў. Да таго ж адбываецца паступовае змешванне вадару, што дазваляе атрымаць надзіва смачную і здаровую ежу. А галоўнае, у працэсе прыгатавання (калі тушыць на вадзе без дабаўлення алею) у прадуктах не ўтвараюцца шкодныя для арганізма злучэнні, напрыклад, канцэрагенны.

Што датычыцца агародніны, то яе асноўнымі вартасцямі пры тушэнні становяцца мяккасць і ашчаднасць у дачыненні да стрававальнай сістэмы. Калі свежая капуста можа выклікаць такую непрыемную з'яву, як метэарызм, то ад тушанай агародніны праблем са страваваннем не ўзнікае.

ДОКТАР АДКАЖА

Ёсць пытанні? Тэлефануйце...

На будучым тыдні дзяржурчыц на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануецкі:

12 ліпеня — галоўны ўрач 10-й мінскай гарадской дзіцячай паліклінікі Людміла Аляксандраўна БОМ-БЕРАВА.

13 ліпеня — галоўны ўрач 8-й мінскай гарадской паліклінікі Валерыя Мікалаеўна САВІЛІАВА.

14 ліпеня — галоўны ўрач 13-й мінскай гарадской паліклінікі Людміла Мікалаеўна БАРАУЛЯ.

У графіку магчымыя змены.

Запяканне: а што ў рукаве?
Запяканне — карысны від кулінарнай апрацоўкі, прада, усё залежыць ад таго, што і як менавіта запякаецца. Запячана ў духоўцы курыца, пакрытая румянай скарыначкай і бліскаччая ад тлушчу, — тлушчавая бомба, моцны ўдар па падстраўнікавай залозе, з якой наогул варта быць больш асцярожнымі нават тым, хто «прывабнасцяў» панкратыту пакуль не зведаў. Пра бульбу, якая часта запякаецца прама ў тлушчы, што сцкае за курнай тушкі, а потым ідзе на гарнір, і гаварыць няма чаго. Пашкадуйце печань і падстраўнікаву! Зусім іншая рэч — прадукты, залечаныя ў фользе, у рукаве або ў папярковым канверце. Перавага такога спосабу кулінарнай апрацоўкі ў тым, што прадукт як быццам варыцца ва ўласным соку. Страты карысных рэчываў мінімальныя.

Што ж датычыцца курыцы, то, якім бы чынам яна ні гатавалася, дыетологі раяць папярэдне знімаць з яе скуру і зразаць увесь бачны тлушч.

Грыль: не вэндзіце да чарнаты
Галоўная прэтэнзія да мяса, прыгатаванага на грылі, у тым, што яно часта застаецца напаяўсырым — гурмаман падабачае, а ўрачам не, бо існуе рызыка заражэння гелмінтамі.

Таксама нагадаем, што, гатуючы на грылі, нельга дапускаць з'яўлення гаралых скурчак — згустка канцэрагенаў.

Смажанне: на патэльні

Кіпіць ваша смерць

Тым, хто ўзяў курс на здаровы лад жыцця, варта пазбягаць прыгатавання смажанага. Смажанне падраэмавае выкарыстанне тлушчаў, што аўтаматычна выключыць прыгатаваную такім чынам страву з ліку дыетычных. Пад уплывам высокіх тэмператур тлушчы аксіляюцца, з утварэннем вялікай колькасці канцэрагенаў і свабодных радыкалаў, якія запускаюць мноства паталагічных рэакцый у арганізме. Нездарма Поль Брэг выказаўся на гэты конт: «На патэльнях кіпіць ваша смерць».

Лічыцца адна важная дэтал. Калі ўсё ж смажыце, ні ў якім разе не дапускайце паўторнага выкарыстання алею. Пры паўторным нагрыванні ўтвараюцца канцэрагенныя рэчывы. Заўсёды памятайце пра гэта і не лянуйцеся вымыць патэльню і наліць новы алей.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

Ратуіце лёгка, выратавальнікі

Інфарм-укол

КАНТАКТ з высокімі канцэнтрацыямі такісных выпарэнняў, **К**газаў, дыму, рэчываў, якія забруджваюць паветра, можа выклікаць розныя захворванні лёгкай. Да кароткачасовых, вострых або працяглых, хранічных рэспіраторных расстройств могуць прывесці кантакты з такімі такіснымі рэчывамі, як аміяк, цяньдні, фармальдэгід, серавадарок, дызяметан, галагены, двухокіс азоту, ізацыянаты, азон, фасген, фталевы ангідрыд і сярністы газ.

Выворчы працэс нагрывання некаторых металаў — кадмію, хрому, нікелю і берылію — да высокіх тэмператур і наступнае рэзкае іх ахалоджанне суправаджаецца спецыфічнымі выпарваннямі, здольнымі пры трапленні ў лёгкай выклікаць розныя захворванні. У групу высокай рызыкі ўваходзяць зваршчыкі, паяльшчыкі, плавільшчыкі, ганчары і печнікі. Знізіць кантакт са шкоднымі выпарваннямі дапамагае прымяненне бяшкодных саставаў, адекватная вентыляцыя памяшканняў, бяспечнае абсталяванне. Курьшчыкі, якія падвяргаюцца кантактам з вытворчымі газамі і выпарваннямі, маюць рэзка павышаную рызыку ўзнікнення раку лёгкага.

Забруджванне паветра аўтамабільнымі выхлопамі, электрастанцыямі і фабрыкамі значна павялічвае канцэнтрацыю ў паветры аэрозолю і серавадароду. Кантакты з гэтымі рэчывамі могуць прывесці да абстрактнае бранхіяльнай астмы, задшыску ў сталых людзей, малых дзяцей і хворых з хранічнымі сардэчна-лёгачнымі хваробамі. У дні, калі ў паветры павышана канцэнтрацыя аэрозолю, звычайна пасля працяглых перыядаў спякотнага і вільготнага надвор'я, згаданым групам людзей лепей заставацца дома.

Дрэзна вентыляцыя памяшканняў, драўняны дым ад печу і выпарэнні ад напольных керамічных абгравальнікаў могуць выклікаць пагаршэнне стану.

Фармальдэгід утрымліваецца пенаўртанавы ізаляцыйны матэрыял і некаторыя напольныя пакрыцці, якія выкарыстоўваюцца падчас будаўніцтва новых дамоў і вырабе мэблі. Найнабывае фармальдэгід у новых рэчах выдае рэзкі пах, які раздражняе вочы, нос, глотку і дыхаальны шляхі. Фармальдэгід выветрываецца за некалькі месяцаў, аднак на працягу гэтага часу здольны аказваць згубны ўплыў, пракаваць пагаршэнне стану хворых на рэспіраторныя хваробы.

Пры гарэнні любога матэрыялу, які ўтрымлівае вуглярод, утвараецца чадны газ. Трапляючы ў лёгкай, ён парушае транспарт кіслароду крывёй. Любы дым утрымлівае некаторую колькасць гэтага газу без паху. Неабходна быць асабліва асцярожным падчас развадзнення агню ў доме, у драўлянай печцы ці каміна.

Таксічныя газы выдзяляюцца і пры гарэнні розных пластыкаў, поліурэтанаў і іншых сінтэтычных матэрыялаў, якія прымяняюцца ў вытворчасці хатняй мэблі. Яны надзвычай шкодныя для лёгкай і выклікаюць цяжкай, кароткачасовыя расстройствы. Выратавальнікі і рабочыя шэрагу спецыяльнасцяў, падвержаныя працяглым кантактам з дымам, маюць павышаную рызыку захворвання на хранічныя хваробы лёгкай.

Святлана **БАРЫСЕНКА**.

в. Стахава, Столінскі раён.

<p>Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Оценка оборудования и транспортных средств ❖ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности ❖ Независимая строительная экспертиза 			
<p>ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА</p>			
№ лота	Наименование объекта/ Краткая характеристика объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Капитальное строение, состоящее из здания магазина (инв. № 350/С-63054) — площадь строения 52,4 кв.м. Цель использования — любой вид деятельности. Адрес объекта: г. Гомель, ул. Комиссарова, 22-24. Площадь земельного участка 0,0061 га.	127 673 000	7 000 000
2	Объект, состоящий из здания магазина, 3-х сараев и оборудования (инв. № 310/С-6103) — площадь строения 88,6 кв.м. Цель использования — торговля продовольственными товарами. Адрес объекта — г. Гомель, 2-ой пер. Полевый, 20 . Площадь земельного участка — 0,0550 га.	156 500 000	7 000 000
<p>Продавец имущества: ОАО НТК «Алесья», шаг торгов — 5%. Цены указаны с НДС. Вознаграждение — 5% от цены продажи. Условия продажи — срок заключения договора купли-продажи — 10 календарных дней после подписания протокола о результатах проведения аукциона.</p> <p>К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Процедура проведения торгов установлена порядком проведения аукциона.</p>			
Срок подачи заявления	До 17.00 26 июля 2010 г. по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а		
Дата, время, место проведения аукциона	27 июля 2010 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, Гомельское областное управление Филиала РУП «Жилкоммунтехника» Центр «Белтехинвентаризация»		
Номер р/с для перечисления залога	Р/с 3012035310012 в Филиал ОАО «БПС-Банк» по Мінскай области, код 331, УНПГ 102353509		
Условие пользования	Объекты продаются в собственности		
<p>Дополнительная информация по тел.: 8 (0232) 77 37 27, 77 52 87 (факс).</p>			

НАВЕДВАЛЬНИКАМ БАВАРСКИХ БАРАЎ ЗАБОРАЌАЦЬ КУРЫЦЬ

Жыхары нямецкай зямлі Баварыя прагаласавалі за ўвядзенне поўнай забароны на курэнне ў публічных месцах, паведальнік АФР. Па выніках рэфэрэндуму, праведзенага ў нядзелю, на карысць забароны выказаўся 61 працэнт выбаршчыкаў.

Па выніках галасавання будзе прыняты закон, які забараняе курэнне ва ўсіх грамадскіх месцах, уключаючы бары, рэстараны і нават піўныя тэнты. Закон павінен увайсці ў сілу 1 жніўня.

Такім чынам, забарона на курэнне будзе дзейнічаць і на тэрыторыі піўнога фестывалю «Актобарфэст», які

у 2010 годзе будзе праводзіцца ў двухсоты раз. Аднак, як паведаваў са спасылкай на баварскую прэсу выданне The Local, на час правядзення фестывалу, які павіна наведваць каля 6 мільёнаў чалавек, будзе зроблена спецыяльнае выключэнне.

Як адзначае АФР, антытютунёвае заканадаўства, якое будзе прынята ў Баварыі, стане самым суровым ва ўсёй Германіі. Увядзенне забароны на курэнне ў ФРГ знаходзіцца ў юрысдыкцыі зямель, але ні ў воднай з іх да гэтай пары не была ўвядзена поўная забарона на курэнне ў грамадскіх месцах.

Прыміце да ведама

ПАДАГРА — «ПРЫЯЦЕЛЬКА» НА ЎСЁ ЖЫЦЦЁ

92-гадовая Эльжбета Радзівіл таемна правяла ў Беларусі 4 дні

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Манькавічы.

Вяртанне праз 80 гадоў

Адразу пасля перасячэння мяжы Радзівілы накіраваліся ў Манькавічы. Сёння гэта — украіна Сталіна, а раней была самастойная сядзіба Радзівілаў, якая атрымала назву ад бліжэйшай вёскі.

У сядзібі даволі трагічны лёс. Яе збудавалі Антоній Радзівіл і Марыя дэ Кастэлян — тыя самыя Радзівілы, якія ў 1880-х гадах вярнулі былою славу Нясвіжскаму замку, адрадыўшы яго з катастрафічнага стану пасля 60 гадоў забароны. Парк Манькавічы быў закладзены ў 1885 годзе (там захаваны камень з датай). Сядзіба збудаваная пазней, у 1905 годзе. Аднак лёс яе быў нядоўгі — у часе Першай сусветнай яна была разбураная. Пасля ў 1922 годзе адбудаваная — і ў Другую сусветную знішчана зноў. Радзівілаў на той час ужо выгналі са сваіх уладанняў камуністы, а ў новых гаспадароў аднаўляць панскія сядзібы не было прынята.

Манькавічы мелі рысы Нясвіжскага замка, але большая частка пабудовы была драўляная — палескія балоты не вытрымалі б столькі цэгля. Першым уладальнікам Манькавічаў быў Станіслаў Радзівіл, сын Антонія і Марыі дэ Кастэлян. Станіслаў быў меабрам польскага войска і нават асабістым

чаць будучы музей экспанатамі.

— Дыснейланд, усё пластыкавае... — удыхалі князі Радзівілы, пераходзячы з пакоя ў пакой і аглядаючы гіпсакардонныя скляпенні, зробленыя наноў ляпіну (старую вывезлі на сметнік) і двухмэтровыя кандыцыянеры пасярод сярэдніх вечных залу.

Выглядала, што эмоцыі князёў былі супярэчлівыя. З аднаго боку — радасць, што замак аднаўляецца. З іншага — сум, наколькі неадпаведна гэта часам робіцца.

Супрацоўнікам музея-запаведніка «Нясвіж» толькі заставалася, што запісаць за князёўна дэталі.

Нацыянальны мастацкі музей у Мінску: партрэт 1920-х гадоў і яго геранія.

Эльжбета Радзівіл з бацькам — князем Альбрэхтам Радзівілам. Абпал сядзець яго браты — Леан і Караль. Стаіць бабуля пані Эльжбеты Марыя Ружа Радзівіл (Браніцкая). Нясвіж, 1927 год.

ад'ютантам кіраўніка Польшчы Пилсудскага. Пасля таго, як Станіслаў загінуў у 1920-м годзе пад Кіевам, у бітве з бальшавікамі, Манькавічы перайшлі да Караля Радзівіла.

...і вось пляменніца Караля, пані Эльжбета прыязджае сюды зноў. Бэтка неаднаразова бывала ў Манькавічах 80 гадоў таму — захаваўся здымкі, дзе яна стаіць ля ўвахода ў сядзібу са сваёй стрыечнай сястрой Ізабэлай, Каралевай дачкой. А ў 1927 годзе, калі Бэтка спойнілася 10 гадоў, бацька, князь Альбрэхт Радзівіл, падарваў ёй фотаапарат (вось дзе Радзівілаўская мудрасць!). І цяпер мы маем унікальныя здымкі Манькавічаў таго часу!

Цяпер пані Эльжбета змагла аглядзець тут толькі цудоўны парк дзесяці гадоў, дзе стала сядзіба.

— Мяркую, калі б гэта належала нам, за 80 гадоў Радзівілы б здолелі аднавіць сядзібу... — уздыкнула князьёна.

Нясвіж. «Калі ўжо прыбярэць гэтую цыбуліну з вежы?!»

Як і два папярэднія, гэты візіт у Нясвіж пачаўся з наведвання касцёла Божага Цела. Тут пахаваныя ўсе выбітныя Радзівілы, пачынаючы ад Сіроткі. У тым ліку і Альбрэхт Радзівіл, бацька пані Эльжбеты. Князьёна перамовамі з князьдзем Пятром, які апавёў Радзівілам пра рэстаўрацыю касцёла, што пачынаецца сёння. У капліцы Радзівілы памаліліся за прадстаўніцтва роду, якія памерлі за апошні год.

Вядома, хвалюючымы выйшла наведанне замка.

— Божа, гэтая цыбуліна ўсё яшчэ тут!... — князьёна ажно змянілася ў твары, калі пабачыла, што жудасны купал, які рэстаўратары-францызёры пасадзілі на гадзінічнавую вежу замка, яшчэ не змянілі. Хоць, дарэчы, адпаведнае рашэнне — змяніць недарэчную вежу — было прынятае на Радзе Міністэрства культуры. Аднак яно чамусьці пакуль не выконваецца.

— Гэтую тэрасу аднавілі проста цудоўна!... — ацаніла пані Эльжбета ганак-тэрасу, якая была адбудаваная за мінулы год. Старыя здымкі сапраўды сведчаць, што тут рэстаўратары спрацавалі практычна выдатна.

Абурэнне Радзівілаў выклікала левасця, якую збудавалі перы ўваходзе ў замаквую капліцу. Напраўду — оліскучы мармур, безгустоўныя жалезна-драўляныя парэччы — хай-тэк XXI стагоддзя, які абсалютна не пасуе для старадаўняга замка!

— Студыя зроблена не так! — вынесла вердыкт пані Радзівіл пра калодзеж у замаквым двары. Сапраўды, пры дэталёвым разглядзе старых фотаздымкаў можна пабачыць, што сапраўдная студыя была ў два разы ніжэйшая. Зразумела, што адноўлена студыя — музейны экспанат. Аднак калі чалавек мае сярэдні рост, а не як Дзяўдзі Цёпё, то набраць ваду з такой студні ён проста не здоль фізічна. Сумны і яшчэ адзін факт, тыповы для беларускай рэстаўрацыі: каваны дэкор калодзежа, разам з катушкай для падымання вады, знішчаны (а ён быў захаваны стары), замест яго выраблены новы, «такі самы». Людзі, якія аднаўляюць замак, не могуць зразумець, што каштоўнасць мае не проста выгляд рэчы, але і яе сапраўднасць, аўтэнтычнасць.

Пра ход рэстаўрацыі распавядаў дырэктар музея-запаведніка «Нясвіж» Валер СТАЛЯРЧУК і яго намесніца па навуковай справе Галіна Кандрацьева. Хоць іх задача — не пільнаваць рэстаўрацыю, а насы-

Радзівілаўскіх дакументаў і фота-здымкаў. Пан Мацей і Мікалай фатаграфавалі пячаткі і аўтографы розных прадстаўнікоў роду, а пані Эльжбета разглядала здымкі, апаздаючы, хто на іх выяўлены.

— Мы вельмі ўдзячныя архіву і дырэктарцы пані Галубовіч, што радзівілаўскія дакументы захоўваюцца тут у такім ахайным і належным стане, — выказаў падзяку ад усіх князь Мацей.

Любча

У Любчы (Навагрудскі раён) Радзівілы наведвалі замак, які некалі належаў іх роду. Цяпер замак аднаўляецца — прычына па прыватнай ініцыятыўе прадпрыемальніка Івана Пячынскага, які сам паходзіць з Любчы. Пасля цяжкай хваробы,

Здымак на памяць у Любчы: сядзець пані Эльжбета Радзівіл, стаяць: аксёрсавод Мікола Рудакоўскі, Мікалай Радзівіл, Мацей Радзівіл, Іван Пячынскі, архітэктар-рэстаўратар Зміцер Савельев, Фота Хрысціян Марчук.

успаміны, факты... Напрыклад, успаміны, на якім канкрэтна месцы ў замку вісеў тэлефон. Гэта не захаваў здымкі і інвентары, гэта можа ўспомніць толькі яна — 92-гадовая пані Эльжбета Радзівіл. Апроч рэчы, што датычацца замка, пані Эльжбета мімаходзь прыгадала гісторыю з дзяцінства. У замкавай капліцы яна заўважыла, што аднаўляюць яе не так, як было раней — капліца мела вышыню ў два паверхі, а не ў тры, як ужо зрабілі. У якасці пацверджання пані Эльжбета ўспоміла.

— Там, дзе вы хочаце зрабіць трэці паверх капліцы, была столь і бэлькі. Мы са стрыечным братам Ежы залязілі туды на гарышча, сядзі на бэлькі і палілі скрадзеныя ў бацькоў папіроскі. А настаянічы хадзілі па замку і гукалі нас: «Ежы!.. Бэтка!..»

Мінск. Адкрыццё ў Нацыянальным мастацкім музеі

У Мінску праграма была невялікая. Спачатку — наведванне Нацыянальнага мастацкага музея. Дырэктар музея Уладзімір ПРАКАЦОЎ вітаў высокіх гасцей на прыступках. Адразу пайшлі ў шовіныя дзе, дзе знаходзіцца некалькі рэчы з замка.

Найперш — бюсты Антонія Радзівіла і Марыі Ружы «Бішт» Бра-ніцкай — адпаведна прадзядулі і бабулі пані Эльжбеты.

— А чаму вы іх не адрадыце ў замку, калі яны ўсё адно ляжаць у вас у падвале? — запыталася пані Эльжбета.

— Мы рыхтуем бюст Антонія да экспанавання поруч з Радзівілаўскімі партрэтамі, а бюст Браніцкай гатовыя перадаць у замак, — адказаў дырэктар. — А зараз, пані Эльжбета, вас чакае сюрпрыз!

Сюрпрыз быў сапраўды сюрпрызам — у запасніку музея адшукваўся партрэт самой пані Эльжбеты! Невядома мастак (пані Эльжбета таксама не ўспоміла яго імя) выявіў Бэтку, калі той было каля дзесяці гадоў. Рэакцыя князьёны была прадказаная.

— Пані дырэктар, а вы не лічыце, што гэты партрэт належыць мне? — запыталася геранія партрэта.

— Пані Эльжбета, — адказаў дырэктар. — Калі б гэта быў мой прыватны музей, я перадаў бы вам партрэт у гэтую ж хвіліну. Але музей дзяржаўны, таму мы не маем ніякага права аддаваць экспанаты. Абягаю, што вы вырабілі для вас якасную копію!..

— Не-не, дзяўчы, копія мне не трэба, Радзівілы не прывыклі мець у сябе копіі. — адгукнулася князьёна.

З іншых замкавых рэчы князі аглязелі партрэт Волгі Радзівіл (дэтка пані Эльжбеты), два малюнкі Юліяна Фалата, ранняя творчасць якога была шчыльна звязаная з Нясвіжам. У Доме Ваньковіча князі таксама пабачылі два партрэты, якія некалі належалі Нясвіжскаму замку. Вердыкт пані Эльжбеты паўсюль быў аднолькавы:

— Усё гэта стваралася для замка, а не для музеяў. Таму пацярпелі, калі цяпер скончыцца адбудова замка, вярнуць усё гэта туды.

Пасля Мастоцкага музея князі наведвалі Нацыянальны гістарычны архіў, дзе захоўваецца багата

з Літвы ў адной краіне і не было відавочна, нават у Беларусі практычна штодня можна было убачыць у крамах суседняга горада, бо ён, верагодна, жыў па іншым, чым мы, «правілах гульні» ў гандлёва-эканамічнай сферы. У тым сэнсе, што для нашых мясеперапрацоўчых прадпрыемстваў дзейнічалі жорсткія патрабаванні па пастаўлінай колькасці адпачынальнікаў СССР і таму не хапала сабе. А вось для прыбалтаў Масква, відавочна, рабіла паслабленні, і дэфіцыту тых жа каўбасных вырабаў на прылаўках не было. Зразумела, не ў такім вялізным асяртыменне, як цяпер, але каўбасаў у Друскеніках хапала не толькі на свае патрэбы, але і на «чаўночны» вываз у Беларусь.

Прычым, паколькі не існавала пажарнага і мытнага кантролю, практычна ў неабмежаванай колькасці — і на сваю сям'ю, і па замках сваякоў, знаёмых. Маштабы былі такімі, што літоўцы нават уводзілі норму на продаж мясапрадуктаў у адны рукі. І тады на даламогу прысаводзіў грузчык крэмы, які за тры саветскія рублі звыш кошту выносіў з «чорнага ходу» ненармаваную колькасць каўбасаў.

А потым разваліўся Саюз, узніклі дзяржаўныя межы, мытні, візы, і для пераважнай часткі годзенскіх старажыткаў, у тым ліку і аўтара гэтых радкоў, Друскенікаў застаўся хіба што ва ўспамінах. І вось зноў накіроўваюся ў Друскенікі. Ужо не за каўбасой — за цяперашнімі ўражаннямі.

«МЫ ВАМ ПАКАЖАМ...»

Аўтамабіль у беларускіх нумарамі ў Прывалках было ўсяго некалькі, у асноўным вярталіся дахаты літоўцы (верагодна, запойнішчы бакі машын пакуль таннейшым, чым у іх, палівам), і ўсе пажарныя прадуры занялі крыху больш за паўгадзіны. Некалькі кіламетраў, і мы з сынам — на ўездзе ў Друскенікаў. Сярод нашых турыстычных мотаў — адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

На свае вочы

ДРУСКЕНІКАўСКІЯ СЮРПРЫЗЫ

Адзін са старэйшых курортаў Еўропы прываблівае не толькі лячэбнымі працэдурамі

Барыс ПРАКОПЧЫК

У многіх годзенцаў па сёння, пэўна, засталіся настальгічныя успаміны аб Друскенікаў, альбо, як у нас здаўна называюць суседні горад, Друскеніках. Прычым звязаныя не толькі з адпачынкам і лячэннем у санаторыі «Беларусь» і на іншых аб'ектах знакамитага курорта з больш чым двухстагодняй гісторыяй, але і... з каўбасой.

У саветскія часы, калі мы жылі з Літвой ў адной краіне і не было відавочна, нават у Беларусі практычна штодня можна было убачыць у крамах суседняга горада, бо ён, верагодна, жыў па іншым, чым мы, «правілах гульні» ў гандлёва-эканамічнай сферы. У тым сэнсе, што для нашых мясеперапрацоўчых прадпрыемстваў дзейнічалі жорсткія патрабаванні па пастаўлінай колькасці адпачынальнікаў СССР і таму не хапала сабе. А вось для прыбалтаў Масква, відавочна, рабіла паслабленні, і дэфіцыту тых жа каўбасных вырабаў на прылаўках не было. Зразумела, не ў такім вялізным асяртыменне, як цяпер, але каўбасаў у Друскеніках хапала не толькі на свае патрэбы, але і на «чаўночны» вываз у Беларусь.

Прычым, паколькі не існавала пажарнага і мытнага кантролю, практычна ў неабмежаванай колькасці — і на сваю сям'ю, і па замках сваякоў, знаёмых. Маштабы былі такімі, што літоўцы нават уводзілі норму на продаж мясапрадуктаў у адны рукі. І тады на даламогу прысаводзіў грузчык крэмы, які за тры саветскія рублі звыш кошту выносіў з «чорнага ходу» ненармаваную колькасць каўбасаў.

А потым разваліўся Саюз, узніклі дзяржаўныя межы, мытні, візы, і для пераважнай часткі годзенскіх старажыткаў, у тым ліку і аўтара гэтых радкоў, Друскенікаў застаўся хіба што ва ўспамінах. І вось зноў накіроўваюся ў Друскенікі. Ужо не за каўбасой — за цяперашнімі ўражаннямі.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

Вось з такой добразычлівацю і адсутнасцю моўнага бар'еру (хоць, вядома, перад наступнай паездкай трэба ўсё ж праіць «лікбэз» па літоўскай мове) мы потым сустрэкліся на працягу ўсяго знаходжання ў Друскенікаў — і ў тым жа акава-

цэ, яшчэ адзін з буйнейшых у Еўропе акавапаркаў, аднак пасля шматгадовай «паўзы» ў наведванні горада цяжка адрозніваць іх ад літоўскіх нумарам. І адразу ж — сюрпрыз: маладых людзей, хоць яны і вучыліся ўжо ў незалежнай Літве, зусім не ставіць у тупік пытанне на мове міжнацыянальных зносінаў у былым СССР.

Другі, таксама прыемны, сюрпрыз — іх адказ: «Рамантычныя дарогі і трэба ў а'б'езд. Мы вам пакажам, едзьце за намі!..», памяншы дзесяць гасцей ў Беларусі свай маршрут, суправаджаюць нас да самага акавацятра.

</

ЧАКАННЕ ПАЖАРНІКА

...Маша — гэта наша супрацоўніца, ма- ладзі спецыяліст, і, як на першы погляд — самы пяхотны дзямухавец...

Якому, на жаль, літаральна на другі дзень пасля з'яўлення буіна не паспелі: «дзямухавец» знес галаву старому пажана- ну кацусу, што стаў на падваконі, і нам прыйшлося ледзь не паўдня выкапываць з дзвярочай далоні маленькія калочкі.

Потым новенькая на здэі хутка параз- бівала ўсе нашы кубкі і кубачкі (выдрала «з мясам» рэзетку, «змахнула» са стала (да- рэчы, разам са сваім мабільным) тэлефон, і выклікаў манёр доўга чухаў патэльню, прыкідваў, з саёй сілай трэба было гахнуць гэтым апаратам аб сценку, каб рамонт у ён не падлягаў?..

Маша пражывала. Маша прасіла пра- бачэння. Маша апраўдваўся, казала: «Ну я ж не наўмысна! Бацькі ад мяне з дэцін- ства хавалі тэхніку»...

Таму і мы, як тыя бацькі, праз некаторы час нідзе не дзеліся — змірыліся з тым, што Маша ў нас зусім не дзямухавец, Ма- ша — катастрофа, і пасля кожных выхад- ных ужо «чалі яе новых неверагодных гісторыяў».

За дзвючыннай, як кажуць, не ржавела: яна ў падрабязнасцах распавядала нам, чаму з лыжняй вандроўкі вярнулася са зла- маным пальцам, а з коннага паходу — уся ў сінях (яе скінуў самы стары і спакойны конік), па якой прычыне не стала сведкай на вяслелі сяброўкі (перакруціла ключ у замочнай шчыліне, ды так наўдала, што металічныя дзверы ўскрыліся з дапамо- гай МЧС)...

Апошняя (дай Бог!) гісторыя з нашай Машай адбылася, як кажуць, на ўласныя вочы.

...Раніцай таго панядзелка нас папярэ- дзілі, што ў корпусе будзе праведзена пажар- ная вясёлка, таму нам настойліва параілі схаваша ўсялякія там чайнікі-кіпячылнікі. Мы, безумоўна, ж, паслухаліся. Машка — вялікая аматарка кавы ды гарбаты — не...

Дакладней, яна таксама трымалася, але гадзіны са дзеве. Потым вырашыла выпіць. Уключыла чайнік (на ўсёй выпадках загар- адзіўшы яго спіннай), і неўзабаве ўсе мы па- чулі — амаль адначасова — звычайнае буль- каннае закіпанчывае вады, следам — стук у дзверы і... пранізлівы дзвячовы піск.

Увесь адрэз на чале з начальнікам, які абавараны, кінуўся на гук...

Што ўбачыў? Ну вядома ж, Машу — яна, беляя як палатно, да голага жытва (гала- ву б адкруціць за такую моду) прысклала... гарачы чайнік. Насупраць яе стаў збян- тэжаны малады чалавек у камуфляжы з вялікімі сумкамі.

— Я толькі запяцьта хацеў, — разгуб- лена мямляў ён, — дзе тут забраць фельд- егерскую пошту?

...Машка ж, якую на ўсялякі выпадак мы прымыслілі змазаць жывот «Пантанолам» (сродак ад алёгкаў), крыху пазней расказ- вала, як з закіпанчывым чайнікам павярнула да дзвярэй (на стук), як убачыла чалавека ў форме...

— Я падумала, ну чаму менавіта мне так не шанцуе? Чаму пажарнік (?) ды яшчэ з вялізнаю сумкай, куды, я так зразумела, складае ўсе адбаваныя чайнікі, з'явіўся крээт тады, калі я збіралася зрабіць са- бе кавы?! Што?.. Ён не пажарнік?! Ды з перапауду хіба разбяраць? Яны ж ці не ўсе ў аднолькавай форме — што пажарнікі, што тая пошта?..

Да канца працоўнага дня Машка ціха глядзіла жывот — не піла ні кавы, ні гар- баты.

А пажарнік, між іншым, так і не з'явіўся.

С. БАГЕР, г. Барысаў.

МІНА

...У ліпені 1941-га ў лясной вёсцы Ра- няна, што на Магілёўшчыне, было трызож- на. Людзі з двароў амаль не выходзілі — хіба раніцай адправіць з пастухом скаціну ды нанач загнаць яе ў двор.

Удзень жа ў вёсцы гаспадарылі захоп- нікі, усталявалі свае «парадкі». Памагаў ім Церах, наш аднавяцкавец. Немцы, як толькі прыйшлі, яго прызначылі старас- там...

І раптам навіна: Цераха таго забіла... Міна!

Першае слова — забіла — людзі, вядома ж, разумеюць, ведалі, што хаўтуры будучы, а вось другое — міна — нават не чулі.

Як і ва ўсёй вёсцы, знаўці знадзілі до- сьць хутка — у асобе старога дзеда Нчы- пара. Ён некалі прадаваў на шахтах і таму, па словах сялян, «ведаў усё». І зразумела ж, ахвотна тлумачыў, што міна — гэта такая крывячэка, круглая або прамавугольная, зялёная, якую закупаюць у зямлю. Пасля чаго яна узрываецца і, па словах дзеда, «паражае ўсё кругом» — забівае скаціну, людзей, нават пажары можа ўсчыніць...

Вясцоўцы — ад старых до мальных — былі уражаны: і гэтым тлумачэннем, і першай ахвярай. Яны сталі баяцца. А ў страху, як вядома, вочы вялікія.

Карацей, калі там часу прайшло, два- наццацігадовае Тамарка пабегла ў пры- бяралю, што знаходзілася ў іх за пуняй. Бацьчы — там нямецкі сабат пад сцяной руднёўкай каля... ямку. Падлет вітоўка ляжыць і... зялёная глабэля крысчынка!

Тамарка, як толькі пабачыла яе, імгнен- на забралася, куды і чаго яна шла, імгненна ўсё зразумела.

— Мамачка! — закрычала, вярнуўшыся ў хату, — Немец пад пуняй ямку каля. Міну рыхтуецца ставіць...

У галаве Анэлі маланкай панесліся дум- кі: «Узарве міну, спаліць пуню. Ад пуні за- гарыцца хлэў. Дзе ж будзе стаць карова? А калі і хата? Дзе будзьма жыць?! Піцёрка дзядзькі? Божухна, што ж рабіць?! Ага, за- добрыць гэтую сволач, даць гасцінца. Яго- га? Есць некалькі яек. Гэтыя гады — калі ўжо разарве?! — іх любаць»...

Цётка тая жа нырнула ў склеп пад па- логу, ухопіла тэя яечкі, паймавала да пуні. Дзе і сапраўды ўбачыла немца: ён, спусціўшы парткі, сядзеў над свежыва- каннай ямкі і, падобна, адкладаў туды свае «мінны».

Побач ляжала вітоўка і тая самая зя- лёная крысчынка — процівага.

У.С. ПІШЧУЛІН, г. Мінск.

ФАКТ. І НЕ ФАКТ...

Кажуць, гара з гарою не схоціцца, а чалавек з чалавечкаў заўжды. Не верыце — то паслухайце.

У сярэдзіне 70-х я працаваў у сельска- гаспадарчай доследнай станцыі. Зімою, калі на палых боў снег, многія навукоўцы збіраліся ў бібліятэцы, чыталі тэарэтычную літаратуру, абмяркоўвалі, само сабой, гаварылі пра эканоміку, палітыку, гісто- рыю. Менавіта там я пачуў пра Палацкае

княства, пра Статут ВКЛ, пра Астрожскага, Каліноўскага... Менавіта з тых часоў стаў ганарыцца, што я беларус.

Зрашты, гэта — лірычнае адступленне. Цяпер — сама гісторыя.

Курцоў у нашай кампаніі было толькі двое — Аляксандр і Міхал. У калідор яны выходзілі, як правіла, разам, сталі, смалі і, заходзілі тэмы для размовы, што не дзівна было, бо яны — ваванкі. Да таго ж абодвух напрыканцы раёны прызвалі ў войска, абодвух вучылі ваваяць, але вай- на, дзякаваць Богу, скончылася, веды не спатрэбіліся. А ўражаныі ж засталіся...

І вось нежк адзін з іх распаўвае, як яго саслужыўца па вучэбцы сталі прымячываць, што недадаюць ім хлеба. Голад — не цётка, вырашылі не маўчыць, а «паставіць гэтае пытанне» перад старшынёй. А той чалавек быўвалі быў — франтвік, арданансоў... За- мет адкажу філотану ўсё, патэльню пахуча і загадаваў... наспынаць на стале гароў яску. Далей — камандзе: «Б'ягом, марш!». Сал- датам тую што рабіць — падпарадкавацца, біяць. Прычым досыць доўга — твары ды спіны мокрыя, кашулі хоць выкручвай...

Тут новая каманда: а цяпер — шагам, марш! І раі, як я.

Маршэроўку той старшыня першым у бок стала і, парэўняўшыся, кладзе руку на горку з пяском. Тое ж робяць астатнія. Рота прайшла, на стале — ні пясчынікі, лічы...

— Хто забраў пясок? — паказваючы рукою на стол, пытаецца старшыня.

«Ніхто, — паціскаюць плячыма салда- ты. — Ён сам неяк... Да рук прыліпаў!»

— То цяпер зразумела, дзе хлэб? — зноў пытае старшыня.

Салдаты ў рогат. Ну вядома ж! Прыйлі! Ён... Бо тады быў па картках і праз многія рукі праходзіў...

— Слухай, а я таксама нешта падобнае чуў, — выслушайце аповед, здзіўленца Міхал. — Ты дзе служыў?

— У мінамётнай палку, гляд Гродна.

— Во! Дык і я там!.. У гвардзейскім батальёне... А якая рота ў цябе?.. Я ў тры- цяў быў.

— А як у першай.

— Дык гэта ў вашай, калі не выйшла міна, закінулі другую, і ўвесь разлік загі- нуў?.. Жывым гольца адзін прыдурак за- стаўся?..

— А чаго гэта я прыдурак? — збянтэ- жыўся Аляксандр.

— Прабач, я ж не пра бейце, я пра таго... Як высветлілася, мінамёт і сапраўды абступілі ўсе цікаўныя. І ўсе загінулі. А нец- каўны (не факт, што прыдурак!) паводкаў быў, адначываў, пра сваё нешта думаў.

Л.Р. КАРОТКІН,

в. Вярэнькі, Пастаўскі раён.

І СЫРОК ЗВЕРХУ

Нехта з настальгіі ўспамінае мінулае, гаворыць пра тое, што, маўляў, тады, ў савецкія часы, існавала роўнасць, існавала сацыяльная справядлівасць.

Кіраў пра яе, тую, з дазволу скажаць, справядлівасць, мне нагадаюць... невя- лічкі глазураваныя сыркі.

Першы раз я пакаштаваў іх на адным афіцыйным мерапрыемстве, і быў стра- шэнна ўражаны. Прычым не толькі і не столькі смакам, колькі коштам. Мяркую- чы: звычайна ў тварожны сыркі, што прадаваліся ў крамах, каштавалі 28 капе- ка, а той глазураваны (і, мушкет, не меншы па вазе!) — усюго 13.

Бяры — не хачу, здавалася б!

Калі б ведаў, дзе, бо ўгаданых прысма- каў (працуючы там бачу!) не было нават у будзе міністраства мясной і малочнай прамысловасці. Затое яны былі ў буфетах ЦК, Саўміна, абкамаў і гаркамаў партыі, саюзаўна міністраства ў Маскве (сам жа купляў падчас камандзіровак)...

І тады ж зразуміў, што гэтая прадукцыя прызначалася выключна для «слуг наро- да», — для вузкага наменкатурнага кола, якое, трэба разумець, вельмі класіфіка- пра людзей, не хацела, каб яны (хай на- ват зрэдку, у вялікія свята) паваслі сваё здароўе глазураванымі сыркімі.

Ды і ці толькі ім! Для звычайных пакуп- нікоў у рознічным гандлі не было калісь ні мандарынаў з апельсінамі, ні вэнджаных каўбас з зялёным гарошкам, ні кавы, ні грэчкі...

Таму цяпер, атрымаўшы пенсію, я іду ў краму і купляю... У тым ліку — многае з ранейшых аб'ектаў.

І зверху абавязкова — глазураваны сы- рок, які мне асабіста да сёму будзе нагад- ваць пра «сацыяльную справядлівасць», аб якой так сумуюць многія.

Я ж маю Бога, каб яна да нас ніколі больш не вярнулася.

Уладзімір ШУЛЯКОўСКІ, г. Мінск.

Рубрыку вядзе Вялічынца ДОУНАР.

Лябё На пампўшкі да Алены

СЕННЯ, паважанія кулінары, мы з вамі пазнаёміцца з турэцкай кухняй. Тэя шчасліўчымі, якія збіраю- ця ў гэтую краіну на адпачынак, змогуць загадаць вызначыцца са смакавымі перагамі, тэя ж, каму пакаштаваць пранававаныя стравы з заплошчанымі вачыма і ўважы, што яны на турэцкім узбярэжжы. Сучас- ныя турэцкія кулінары не страцілі вопыт сваіх папярэднікаў, дзякую- чы чаму і сёння можна пакаштаваць самыя лепшыя стравы турэцкай кухні. Насуперак распаўсюджанай думцы, туркі вельмі умерана выкарыстоўваюць спецыі і вострыя травы. Гатуюць, мясцовае кухары староўца захоўваюць смак і водар асноўнага кампанента стравы, а не схаваша іх пад соусам ці спецыямі. Туркі — вайкі аматары слодычцаў, яны да гэтай парты святаюць Шэкер-Баліра (святла слодычца). Таму дэсерты ў гэтай краіне — неад'емная частка трапезы. Старалас падбіраць рэцэпты, у якіх выкарыстоўваюцца знаёмыя і даступныя нам прадукты.

ТУРЭЦКІЯ КАПТЛЕТКА «KEFFE» З ГАРНАРМІ АГАРОДНІКІ

Вазьміце: 500 г мясцова фаршу (у ідэале гэта павінна быць ягнячына або бараніна), 1 цыбуліну, соль (на смак), 1 пачку свежай кірвы, 1/2 па- прыў або салодкага перцу, вострыя прыправы (чырны перац, молатая імбір і кмен, востры чырвоны пера- ц), 1-2 сталовыя лыжкі кунжуту, 1 баклажан, 1 кабачок, 1 салодкі перац (для гарніру).

Вельмі дробна нарэзаем цыбулю, салодкі перац, зялёную і перамяш- ваем з фаршам, дадаўшы вострыя прыправы і соль. Фарш вельмі доў- га вымешваем і дабіваем аб стол для вязкасці. Лепіць фарш на драў- ляныя шпакі, абсыпаме кунжутам і смажым на грылі або на патэльні. Можна смажыць таксама і ў духоў- ці, адначасова прыгатаваць і гар- нір з агароднін. Для гэтага дроб- на нарэзаным баклажанам, кабачкі і перац выкладваем у вогнетрывы посуд, крэху солі, першым, змеш- вуем кладзём шпакі з кэфтамі і сма- жым у духоўці пры тэмпературы 220—240° С каля 20—30 хв.

ЛАХМАДЖУН (ТУРЭЦКАЯ ПІЦА)

Нам спатрэбіцца для цеста: 2 шклянкі мукі, 1 шклянкі малака, 1 чайная лыжка цукру, 1 пачка сухіх дражджы, 50 г сметанковага ма- сла, 2 сталовыя лыжкі алею. Для на- чынкі: 300 г мясцова фаршу, 2 ма- мідоры, 2 вострыя зялёныя струж- коўкі перцы, 1 цыбуліна, 4—5 зубкоў часнаку, 1 чайная лыжка папрыкі, 1 сталовая лыжка таматнай пасты, соль, перац, пятрушка і лімон для ўпрыгажэння.

Замешваем цеста. Малако крэху нагрэў, у яго ўсыпаць дрожд- жы і цукар. Пакінуць неадоўга, каб дрожджы пачалі падыходзіць. У гэты час прыгатаваць начынку. Памідоры, цыбулю, часнок і перац нарэзаць вельмі дробнымі кубі- камі. Змяшчае ўсе інгрэдыенты. У апару, якая падышла, дадаём растопленае сметановае масла, алеі і паціху ўмешваем муку. Цэпце павінна быць мяккае (як мочка вука). Пакінуць цеста на паўгадзін- ны, каб яно яшчэ крэху падышло. Робім з цеста шарыкі, з шарыка раскатваем слой, ён павінен быць тоненькі, 1-2 мм таўшынін. Вельмі раскатваем раскатаны слой цеста на бляху і ўжо там выкладваем на яго начынку. Таксама тонкім слоем, адступіўшы ад краю 1-2 см. Вяля- каем у загады разарзатчы духоў- ці пры тэмпературы 200°. Пячэцца лахмаджун вельмі хутка, таму трэ- ба сачыць за ім уважліва, каб не згарэў. Перад падачай пасыпаме лахмаджун дробна нарэзанай пят- рушкай і па хаданні спырскаем лімонным сокам.

МАМ БАЛДЗІ

Нам спатрэбіцца: 200 баклажа- наў, 150 г свінны, 150 г ялавічыны, 2 яйкі, свінны тлушч, 200 г малака,

2 шклянкі маньных круп, 5 шклян- ка малака, 1 сталовую лыжку фіста- шкава, 250 г сметанковага масла, 2 шклянкі цукровага пяску.

У каструлю пасыпце маньныя кру- пы і пакладзіце фісташкі. Пастаянна памешваючы драўлянай лыжкай на працягу 30—40 хвілін, даведзіце кру- пы да ружаватага адцення. Абсмаж- це крупы з фісташкамі без масла. Здыміце каструлю з агню. У другую каструлю ўліце малако, пакладзіце сметановае масла, цукровы пясок і кіпячце, пастаянна памешваючы драўлянай лыжкай. Памешчыце агонь, гатуіце на вельмі слабым агні да той пары, пакуль малако не вы- парываецца. Здыміце з агню, накрыйце сурвэткай і патрымайце каля 25 хві- лін, час ад часу памешвайце драў- лянай лыжкай і ачышчайце адстоўца, каб крупіны халвы былі больш пад- прысмажанымі. Пасля перапынку на талерку і падавайце або ў цёплым, або ў халодным выглядзе.

Анекдот у тэму:

Наш мужык паехаў у Турцыю па пудэўцы «усё чужае». Вяртаецца пасля вадкусу на працу. Калегі яго радасна вітаюць: — Міхалчы, прывітанне! Як справы? Прыехаў? Што помніш?

Уходні гараскоп на наступны тыдзень

ІЛВЫ МОГУЦЬ ПРЫМАЦЬ

АДКАЗНЫЯ РАШЭННІ,

А ШАЛІ — ПАЧЫНАЦЬ

РЭАЛІЗАЦЫЮ ТВОРЧЫХ ІДЭЙ

У АХВЕН. З вялікімі дасягненнямі ў прафесійнай сферы дзвядзецца кар'ера пачацьца. У першую чаргу неабходна заняцца справамі сваякоў. Не спяшацца хавацца і гучна пратэставаць — гэты заня- так прынесе пэўную выгаду. У выхадны дні вам дзвядзецца ўздыць на сябе ўсю адказнасць у сумесных з кім-небудзь справах і планах. Будзьце больш уважлівымі на вуліцах, бо ўзрастае верагоднасць развіцця са сваім добром, на секунду ад яго адвярнуўшыся.

ЦЯЦЯЦЬ. Ваш погляд накіраваны наперад, да новых якасных зменаў. Толькі не азірайцеся, інакш патрапіце ў сеткі ўспамінаў аб мінулых памылках. Паспрабуйце кіравацца розумам. Неаходна знаходзіць залатую сярэдзіну паміж жаданнямі і рэальнасцю — і ў гэтым вам дапамогуць парады блізкіх людзей, якія будуць нечакана мудрымі і свечасовымі. У аўторак будзьце больш асцярожнымі ў выказваннях, умейце берачы свае і чужыя скарцы.

П БЛІЗНЯТЫ. Усе непрыемнасці, якія зусім нядаўна азмрочвалі настрой, адыдуць, нарэшце, на другі план, а потым і зусім знік- нуць. Імкніцеся ацэньваць усё падзеі, якія адбываюцца, крытычна, чым з яе выбарца. Панядзелак спрыяльны для назалашвання ведаў. Правіце шчодрасць — і вам адпачыць той жа манетай. У сераду адначліва і паспрабуйце аднавіць выдаткаваныя напярэдадні сілы. Змена становішча ўзбадзёрывць вас і зменіць настрой у лепшы бок. У пятніцу, вельмі верагодна, адбудзецца падзея, якая адрыве перад вамі новыя магчымасці. Паспрабуйце не спыняцца на дасягнутым — рухайцеся наперад.

РАК. У калектыве ваш аўтарытэт застаецца бяспрэчным — не толькі супрацоўнікі, але і кіраўніцтва паспрабуе паісіць вам насу- страч, стварыць спрыяльныя ўмовы для працы. Вам застанецца толькі дзейнічаць. З вяртаннем даўгоў, калі яны ёсць, а таксама падцяган- нем хвастоў у справах лепш не зацягваць. Серада — добры дзень для таго, каб пазбавіцца ад іх. У чацвер паспрабуйце быць больш уважлі- вымі з дакументацыяй, каб не дапусціць скажонняў і памылак.

Л ЕВУ. Без сумневаў у вас абляяць у жыцці свае планы і ідэі. Сітуа- цыя можа спрыяць прыняццю сур'ёзных і адказных рашэнняў. У аўторак будучы удалымі паездкі і камандзіроўкі. У чацвер прыслу- хайцеся да парады калегаў. Паспрабуйце перагледзець адносіны з блізкімі людзьмі, магчыма, вы сталі прад'явіць да іх завышаныя патрабаванні. Калі ў суботу хтосьці прапануе вам узяцца ў аван- тур, вазьміце гэтага чалавека на замётку і паспрабуйце трымацца ад яго — як мага далей.

Д ЗЕВА. Надыходзіць тыдзень выдатных магчымасцяў і натхняль- ных дэталей. Можна атрымаць перспектывы пранапавы, якія датычацца вашага дзелавага жыцця. У сераду паспрабуйце суднасці свае планы з рэальным становішчам і свечасова іх ка- рэктаваць. Падумайце пра дадатковую крыніцу прыбытку. У пятніцу будзе спадарожніца поспех у дзелавых сутраччах. На працы вашы прапановы можа адзначыць начальства. Дарэчы, яно можа нават задумацца аб павышэнні вашага заробку, а гэта вельмі дарэчы.

Ш АЛІ. Зможае пахваліцца выключным спакоем, вытрымкай, ду- шэўнай раўнавагай. Добры час для рашэння няпростых пытанняў, якія маюць эмацыянальную падляпку. Час спрыяльны для пачатку рэалі- зацыі ўласных творчых ідэй і задум, незалежна ад таго, працуеце вы ў дзядзены момант або адпачываеце. Калі прыйдзе ідэя, вяртае кінуць усё і ўзяцца за яе рэалізацыю. У пачатку тыдня дзвядзецца прысва- яць шмат сілаў і асацыянальным пытанням. Каб было лягчэй — надайце асабістую ўвагу самодысцыпліне і паспрабуйце нікуды не спазніцца. У пятніцу нейкая старая забытая сітуацыя зойме вашы думкі — і раптам вы знойдзце доўгачаканае рашэнне.

С КАРПІЕН. Пачынаючы з панядзелка будзеце знаходзіцца ў добрым настроі. Дзякуючы гэтакім усё вызначанае будзе атрыма- ласца з першага разу. Паспех будзе спадарожнічаць у вашай пра- фесійнай дзейнасці і ў асабістым жыцці. У пачатку тыдня будзе асцярожнымі з авантюрнымі ідэямі і прапановамі. У чацвер наступіць спрыяльны момант — скарыстаўшыся ім, зможаце дасягнуць сваіх мэтай і прасунуцца па службе іх лясціцы. Паспрабуйце не выпусціць свой шанец. Пажадана пазбягаць радыкальных рашэнняў, бо ў гэтым выпадку важная паступовае. Запартубецца нямаля намаганняў і часу, каб вырашыць назалашаныя дробныя праблемы.

С ТРАПЕЦ. Вы паступова пачынаеце завяваўча поспех і папуляр- насць. І яшчэ неабходна здзейсніць маленькі подзвіг — разабрацца з усімі назалашанымі руйнічнымі справамі. У панядзелак верагодны неспадзяваныя акаліччаны, якія могуць зрубіць амаль усё планы на гэты дзень. А вось аўторак будзе ўдалы практычна ва ўсіх адносі- нах — асабліва калі не будзеце рэзка змяняць свае рашэнні. У чацвер родныя могуць прыдзірацца з любой нагоды, і гэта можа канчаткова вывесці вас з раўнавагі. Лепш проста не звяртаць на іх увагу.

У КАЗЯРОГ. Можна акупіцца ў справы сваіх блізкіх або знаё- мых, а для сябе будзе цяжка выкрываць нават пару хвілін. Гэта прывядзе да раздражнення і канфліктных сітуацый. Вам заходзіць атрымацца новае вядзе, самадаскладнаствы, ісці наперад, але катастрофічна не будзе хапаць часу. Паспрабуйце кантраляваць эмоцыі ў любой сітуацыі — вашы рашэнні павінны быць мудрымі і справядлівымі. Будучы пасляхвоўны новы дзевяць знаёмства. У аўторак могуць паўстаць неспадзяваныя юрыдычныя праблемы, але пакуль лепш не ўзявацца ў барацьбу, неаходна ўсё прадумаць.

В АДАЛІЦЬ. Праца можа запатрабаваць ад вас неймаверных намаганняў, таму лепш адразу вырашыць для сябе, з кім яе аб'ёмам вы можаце справіцца без перанапружання, і ні пад якім вы- глядам не згадываць на павелічэнне гэтай колькасці. Зсяродзіцца на самым лагоўным. Паспех могуць прынесці новыя ідэі і кантакты. У той жа час паспрабуйце пазбягаць непатрэбных, лустых сутрачч. Перад начальствам вяртае быць як мага больш непрыкметным і сіпл- лым. Асабліва гэта датычыцца першай паловы тыдня.

РЫБЫ. Не вярта ісці насуперак агульнапрызнаным правілам і грамадскай думцы. Вярта праявіць паслядоўнасць і пунктуаль- насць. Не рабіце тую працу, без якой можна абйсціся. Ес

ЗВЯЗДА 10 ліпеня 2010 г.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 пачаткамі і 15 завяршэннямі. Завяршэнні: 1. Гона, 2. Свайго, 3. Тыл судна, 4. Научна-даследчы, 5. Кошт.

У пачатку чэрвеня ў маленькім галандскім мястэчку Схефенінген адзначаюць Дзень селядца або, як яго завуць інакш, Дзень Сцяжкоў. Традыцыйна свята пачынаецца адразу пасля таго, як у порт даставяць перша селядца новага ўлову. Гэты ўлоў — асаблівы, паколькі да канца мая селядзец дасягае ідэальнага памеру і нагульвае 14 % тлуасці.

БІЯНІЧНЫ КОТ

Дзевяць месяцаў таму ён змагаўся за сваё жыццё пасля жудаснага інцыдэнту, які каштаваў яму задніх лап. Оскар не стаў лепшым або хутчэйшым, чым быў раней, але зараз ён кот з біянічнымі пратэстамі.

Першы карабэль, які вяртаўся з уловам селядца, аб'яўляўся пераможцам Селядцовай Рэгаты. У нашы дні Дзень Сцяжкоў пачынаецца ў 10.40 раніцы афіцыйна прамовай і ўзняццем сцяга Схефенінгена.

Да XVI стагоддзя селядзец не лічыўся за ежу, вартую прыстойных людзей. Яму не даравалі з-за цяжкага паху ёлкавага рыбага смаку. Гэта была ежа жабракоў і манахаў, якія

скаралі сваю гардыню і ўтаймоўвалі плоць. Кароль Людовік IX Святы паслаў селядцу ў якасці міласціны пракажонім. Так працягвалася доўгі час, пакуль аднаму галандскаму рыбаку Вілему Якабу Бейкельсу не прыйшла ў галаву ідэя, якая цяжка змяніла сітуацыю.

рыбу, і пакуль судна ішло да берага, рыба прасольвалася ў бочках.

Такі селядзец ужо можна есці, аднак, як правіла, рыбу ў вёдрах падвяргаюць глыбокаму замарозцы, каб прадоўжыць тэрмін яе захоўвання і выканаць санітарныя нормы, устаноўленыя законам.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

Сёння. Сонца ўсход, захад, даўжыня дня. Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ. Сканворд (1 ліпеня). Па гарызанталі: Казарма. Страла. Трум. Ура. Лук. Баул. Салют.

Надвор'е на заўтра. Геамагнітная ўзрушэнні. Авазначэнні: ніяма прыкметных геамагнітных узрушэнняў, невялікія геамагнітныя узрушэнні, слабая геамагнітная бура.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

КУЛІНАРНЫ НАТАТНІК

Уся праўда пра мяса па-французску

Мабыць, няма іншай такой стравы, якая набыла б сабе столькі лютых праціўнікаў і гарачых прыхільнікаў адначасова. Гаворка ідзе пра мяса па-французску.

А вось дасведчаныя кулінары лічаць, што ў мясе па-французску, прыгатаваным такім спосабам, няправільна літаральна ўсё. Па-першае, з мяса, прыгатаванага такім чынам, выцякае сок.

ГЕНЕРАЛЬНАЕ ПРЫБРАННЕ

Даглядаем жалюзі

У многіх кватэрах замест дакучлівых цяжкіх штораў цяпер з'явіліся лёгкія жалюзі. Выбар жалюзі велізарны і па форме, і па каларыраванні, таму яны выдатна ўпісваюцца ў інт'ер, не загравашчаючы памяшканне і ўпрыгожваючы яго.

Адна з вялікіх пераваг жалюзі — надзвычай просты іх догляд. Узалежнасці ад тыпу, іх чысціць або мыюць, але трэба ўлічваць некаторыя асаблівасці.

ВУЗЕЛ НА РУЧНІКУ

Павязаны ў форме кола, кольца абрадавыя ручнікі святоў сімвалізавалі, першым чынам, яднанне роду, міжпакаленную пераемнасць, замкнёнасць абрадавай прасторы, у межах якой мелі права перамяшчацца толькі тыя людзі, якія адзначаны адпаведным радэвым знакам.

Вішнем! Урач — поўнаму пацыенту: — Вось вашы таблеткі ад атлусцення. У бланшанцы 300 штук. Прымаць іх не трэба.

10 ліпеня. 1900 год — нарадзіўся (вёска Стаўрова, сёння Браслаўскі раён) Пётра Сергіевіч, вядомы беларускі жывапісец і графік.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВДРЬЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШУЧУЧАНКА.

292 21 03, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31, Бухгалтэрыя: 292 22 03.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адкажэнне за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.